

RÖCK ISTVÁN GÉPGYÁRA

Pesten, soroksári-ut 20. szám alatt,

ajánlja ugynevezett „Röck-féle“ ismét gyakorlatilag javított eséplőgépeit, kerekállványon tisztítás- és zsákollással. Hozzá valóságos hordozható mozdonyt, a nélkül, hogy kerekéről le kellene emelni. Van továbbá Hensman féle eséplő, kovacsolt rácszott vaslatu dobbal, mely soha sem török; ugyszinté amerikai (czövekes) nagy munkaképességgel, hozzá erőfokozott mozdony, szinte tisztító s zsákoló rosta, mely minden eséplő mellett használható, — mind ez leszállított áron.

Tökéletesen felszerelt örlőmalmok, gőz-, szél-, víz- és léörre, finom örléshez való hengerrel, részletei is külön-külön, állványok, kövek, a vaerészek euly szerint.

Mindenféle sajtók, u. m. élesztő, keményítő, bor, olaj, nyomdai kézi és gyors, valamint göngyölő-sajtók, végre burgonya-, zab-, malátázó és spodiumtörő.

Álló, fekvő vagy hordozható minden nagyságu gőzgépekre érkező megrendelések egész készséggel teljesíthetnek.

Elősorolt gépek nagybárra készen kaphatók.

Gazdasági gépkészletem a legnagyobb választékban elismert jelességű Howard-féle ekék 1-ső számú 15 ft., 2-dik 13 ft., 3-dik 12 ft., 4-dik 11 ft-ért, aczél szántóval 1 ftrtal feljebb.

Rögtörők, boronák, irtókapák, töltőgép és kapáló ekék, rétygalyok, szénagyújtók, morzsolók, répavágók, mindennemű szecskavágók és szórva-vető gépek 12' 3 soros repce- és kukorica-vetőre, mind a legjutányosabb áron.

Mint eddigél, ugy ez évben is a közeledő tavaszkor szándékom vidékre szakértőket kiküldeni, kik a tőlem vásárolt eséplőket megvizsgálva, szükség esetében kijavítandják. Hogy tehát a tisztelt gazdaközönség költséggel túl ne terheltessék, felkérem ezennel, miszerint a szükségelt javításról legfeljebb jövő ápril hó 15-ig okvetetlen értesíteni sziveskedjenek, a gépek megvizsgálásával, esetleg kijavításával azonban csak azon egyént bízzák meg, ki tőlem 1866-ki igazolványt gyári pecséttel ellátva képes előmutatni, mivel az előbbieket érvény nélküliek.

Pesten, márczius hóban 1866.

RÖCK ISTVÁN,
gyár-tulajdonos.

1552 (3-6)

Föltünőleg olcsó árakon

árultatnak
ROSNER I.
rumburgi vászonraktárában

„a magyar koronához“ Pesten,
a váci-utczában 6-ik szám alatt, a „Nádor“-szállóba átellenében,
a vásznak valóság és röfmerékérti jótállás mellett.

54 rőfos rumburgi vőgvászon,	30 rőfos 1/4 és 1/2 fonal- vagy bőrvásznak,
50 „ 1/4 hollandi „	30 „ 1/4 és 1/2 sziléziai házi-vásznak,
42 „ 1/4 és 1/2 orosz-vásznak,	1/4 és 1/2 szele-ségű lepedővásznak.

Mindenféle
aszaltalmék, kávéabroszok, törülközők, lenvászon-zsebkendők,
abroszok és ágyszerítők, ágykanavaszok és tarka csinvat, függönyök
és mindenféle fehérnemű-árúk stb.

NB. Nevezetesen bátorodik ezen raktár legnezehebb minőségű 54 rőfos
rumburgi vásznaira figyelmeztetni, mely rendkívül Bányos árainál fogva olcsóbbá
kerül, mint bármely más silányabb minőségű vászonfaj.

Továbbá gazdag választék a
legujabb tavaszi gyapjuruhakelmékből

á 24, 30, 34, 38, 40, 42, 45, 50 kr.
Angol lustrék és muhairok 75, 80, 90, 100 kr.
Cosmanosi perkalinok 36, 38, 40, 42 kr.
Francia batiz és Jaconas 34, 36, 38, 40 kr.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíthetnek, és kívánatra ár-
szabály küldetik. 1568 (2-3)

Bizonyítvány.

1527 (2-2)

Alőírott, községben orvos és gyógyszerész hiányában már több év óta Pestről
bordatván gyógyszereket, és a többek között az angol patent-köszvényvászont *) is
megrendelvének magának, mely mindig jó sikerrel használtattott közsvény, csúsz, nem-
különbön daganatok gyuladások és kifozamodásoknál is. Csak egy esetet akarok
felhívítani, egy asszony, ki 16 év óta iszonyu szaggatásokban szenvedett, már a
halálhoz igen közel volt és az utolsó szentségekkel ellátottat, ezen kös-vényvászonn
használatát által egészsége ismét tökéletesen helyreállott. Melynélfogva kötelezve
érzem magamat, ezen lelekismeretesen kiállított bizonyítványomat nyilvánosság
előbe juttatni, hogy szenvedő embertársaimon segítve legyen. Kelt Tordán, jan.
30-kán 1866.
Arménd Friedrich,
apát és plebános.

*) Kapható Pesten: Török József gyógyszerésznél király-utca 7. sz. a.

SIGL G.

gépgyára s vasöntődjében Bécs, Alsergrund,
mindennemű gazdasági gépek, u. m.:

locomobile 4—16 léörre, gőz-eséplő-gépek, járgány, és eséplőgépek,
vetőgépek, tisztító- és örlőmalmok, szénagereblyék, boronák, szecskavá-
gók, daráló- s kaszáló-gépek, fa- és deszka-fűrészek, kukorica-
morzsolók sat. a legnagyobb s legdúsabb választékban folytonosan készen
kaphatók.

Illusztrált árszabályok kívánatra bérmentesítve küldetnek. A gépek
szilárdsága és tartósságaért, valamint működési képességükért jótállás
biztosítottatik. 1559 (2-12)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatti).

Zum Anbau

empfehlen 1557 2-6)
rother, braun, ter und steirischer Klee,
echt französischer Luzern-Klee,
weisser Klee,
Esparsette,
Timothée,
engl., franz. und ital. Raigras,
Honigras,
sowie alle andern Klee-Grassamen-
Mischungen;
amerikanischen Pferdezahnmals,
Kukuruz,
Acker- und Riesenpörgel,
Wicken,
Buchweizen,
gelbe, weisse, blaue Lupine,
engl. Turnipssamen,
Quedlinburger, Magdeburger Zuckerrüben-
samen,
diverse Futterru-kekrübensamen,
neuseländer Sommerraps,
echt 1865 Rigaer und Perner Kron-Säe-
Leinsamen,
Pflanzenkartoffeln,
weissen und schwarzen Maulbeersamen,
Waldsamen,
alle Sorten Gemüsesamen.
Zugleich empfehlen unser Lager von:
echt engl. Portland-Cement,
echt engl. Stinkohlentheer,
echt Peru-Guano,
Knochenmehl,
Rapskuchen und Mehl,
echt belg. Wagenfett,
Wiener-Neustädter Binderspeck.
Brüder FRANKL in Prag,
Schillinggasse (Poric) 1074—II.,
Hotel „englischen Hof.“

14-ik szám.

Tizenharmadik évfolyam.

Pest, aprilis 8-án 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. —
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer hasábotott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri iktatásnál 10 krta; háromsor- vagy többszöri iktatásnál csak 7 krta számítottatik. — Külföldre néve kiadó-hivatalunk számára hirdetényeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haenstein és Vogler. — M.-Frankfurtban: Jager könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden iktatás után 30 ujkr.

Dr. Lumniczer Sándor.

Az országgyűlés szünetnapjai alatt, midőn a politikai közpálya szereplő férfiai a fővárostól távol, otthoni köreikben töltötték napjaikat, ismét alkalmunk nyílt egy pillanatra a közélet egyéb pályáinak hiveire is fordíthatni figyelmünket. Silyenkor mindig elméembe lépnek a tudomány és irodalom elméleti s gyakorlati térein működő hazánk-fiai, kiknek sorából e lapok arczépcsarnoka idők folytán már számos jelesünkkel gazdagodott. A gyakorlati tudományok egy ily közbecsülést kivívott emberét mutatja jelen képmű is.

Ha az orvosi tudományokat ugy képzeljük magunknak, mint egy terebélyes fát, melynek vékonyabb s vastagabb ágai vannak, hogy azokba a vést kerülő emberek szükség esetében belefogóhassanak: azt tapasztaljuk, hogy akkor markoltuk meg a fa legerősebb ágát, mikor a sebészethz nyultunk, mert az orvosi tudománynak ezen ága az, mely nemcsak a tanulmányozó orvost, hanem a segélyt kereső beteget is legbiztosabb és legtöbb sikerrel jutalmazza. A gyógyászat terén a legnagyobb nevet azok vivják ki maguknak, kik egyszersmind sebészek is, vagyis kézzel működővén, láthatólag hatnak; kik mint jó katonák nemcsak őrt állanak, hanem szükség idején fegyvert is forgatnak; a fegyver pedig tekintélyt szerez annak, ki azzal jól tud bánni. A test belső bántalmait ellen sokszor kevésbé tanult emberek, nem ritkán kuzruslók és avatlanok is tudnak valamit javalni, de háttérbe vonulnak azonnal ott, a hol külső műtétekekkel, késsel lehet csak a bajt elhárítani.

Azon magyar orvosok közé, kik sebészi ügyességök által is nevet szereztek maguknak, tartozik Lumniczer Sándor, pesti orvos és sebész tudor, a budapesti királyi orvos-egylet titkára s rókuskórházi rendes főorvos. Született Kapuvárott, Sopronmegyében 1821-ben; derék atyja József, a 82 éves agg férfiú most is életben van, s

mint mezei gazda a mult évtizedekben a hazai kitünőségek közé tartozott; 1848-ban az országos magyar gazdasági egyesület igazgatója is volt. Nagyatya, István, pozsonyi gyakorló orvos, szenvedélyes és híres fűvész volt; 1791-ben ő adta ki a „Flora Poseniensis“ czimű fűvészeti munkát.

Lumniczer Sándor elemi és gymnázialis tanulmányait a soproni és pozsonyi lyceumokban végezte; a bölcsészeti tanulmányok befejezte után pályát választván, nagyatya példájára, az orvosi tudományok tanulmányozására adta magát, mely tudományok

bécsi műtőintézet növendékévé választatván, ott két évet töltött, mely idő alatt az orvosi tudomány más ágaiban is képezte magát. A gyakorlati sebészetet előadó tanárnak, a híres dr. Schuhnak pedig kedvezése volt.

A műtői folyam bevégeztével 1847-ben külföldre ment s hosszabb ideig Berlinben, Párisban s Londonban tartózkodott. 1848-ban a magyar kir. egyetemen a tábori sebészetből tartott előadásokat, de tágabb tér nyilván a táborban a sebészet művelésére, a hadsereghez ment s fokozatonként törzsvorossá, végre a hadügy-miniszteriumban az egészségügyi osztály főnökévé s a m. hadsereg igazgató tábori törzs-orvosává neveztetett ki. Ez időben szükségét érezvén a m. tábori orvosi ügy rendezésének: utasításokat irt a tábori orvosok számára, melyek a téli hadjárat ideje alatt Kassán kerültek sajtó alá s a központi hadsereg orvosaira nézve kötelezők voltak.

A világiosi fegyverletét után Lumniczer 1849-diki októberben ismét Pesten telepedett le, s lesodortatva a nyilvános hatáskör teréről, a magángyakorlatnak élt. Csak gyakori szaklapi közlésekben, az „Orvosi Hetilap“-ban, láttuk tudományos irodalmi tevékenységének nyomait, de mint gyakorló orvos és sebész a fővárosi s vidéki közönség bizalmát már teljesen bírta, midőn 1861-ben a pest-városi közkórház második sebészi osztályának tisztelbeli főorvosává, 1864-dik évi július hóban pedig ugyanezen osztály rendes főorvosává neveztetett ki.

Osztályát a fiatal nemzedék, az orvostan-hallgatók közül is sokan látogatják, miután ott a sebészi osztályokon rendszeren előforduló műtételeken kívül, a sebészet terén dr. Lumniczer által behozott czélszerű újításokat és reformokat is láthatnak.

DR. LUMNICZER SÁNDOR.

Kalváriai sohaj.

(Márcz. 29. 1866.)

Csak egy remény, egy vigasz van:
A szabadság,
S ez reményt is, e vigaszt is
Visszatartják.

Csak egy öröm, csak egy jó van:
A hon üdvé,
S ez öröm is, és e jó is
Messzittünve.

Csak egy ég van, csak egy Isten:
Az igazság,
S ez eget is, ez Istent is
Felhők lakják.

Csak egy kincs van, egy áldozat:
Ez az élet...
Mégváltó nap! odaadjuk
Ezt is érted.

Dalmady Győző.

Legatusdal.

Dallama: „Szerelek én egyetlenegy virágom!”

Vig a deák, mikor kiszáll
Követnek;
Vig leszek én, míg sirba nem
Temetnek.

Dalra fiúk! szép napjaink,
Mint játszi hab, lejárnak;
Messe repül az ifjuság,
Mint szórnya a madárnak!

Deák vagyok, s büszke vagyok
Nevemre.
Követ vagyok, s büszke vagyok
Czimemre.

A Deákot tartja hazánk
A legelső követnek;
Deák vagyok... követ vagyok...
Mindenfelé szeretnek!

A Deák a melyet követ,
De szép ut!
Nyílt, egyenes — bizton a czél
Felé jut.

Ti követek! ne legyetek
Se sólymok, se rákok;
Azon uton haladjatok,
A melyen a Deákok.

Hogy a nép a deákokat
Szerette:
Semmi kétség nem támadhat
Felette.

Mert mikoron a honatyák
Soká mitsem tehettek:
Hejh, azalatt minket hívott,
Országszerte — követnek!

Losonczy László.

A magyarországi legújabb régészeti felfedezések.

Dr. Henszlmann Imréről. *)

I.

(A historia és archaeologia szoros rokonsága. — A székesfehérvári székesegyház.)

Van-e az archaeologiai tudományak és tanulmányok gyakorlati értéke és hatása, vagy azt talán csak csupa időtöltésnek, pusztá szórakozásnak, passzióknak kell tekintenünk? E kérdés, melyet mással már alig tesznek többé, nálunk még kevés év előtt csaknem mindennapi volt, és a felelet nagy részben ki lehetett tudni, minő csekély becset tulajdonítottak hazánkban az ugynevezett régiségekkel való foglalkozásnak. Ma már ugyan e tekintetben valamivel jobban állunk, s az akadémia, mely 1847-ben, midőn kassai gyűléseztől az első felszólítás intéztett hozzá, még nem akarta érteni, mit tesz „szemmel tartani a régi emlékeket;“ 1859 óta már régészeti bizottságnal bír, melyet maga alapított keblében, s melyet évenkénti budgettel is ellát, mely legújban

*) A m. orv. és term. vizsgálók posztonyi közgyűlésében tartott előadása nyomán.

felsőbb helyről nevezetesebb segélyezésben részesül. Más részt itt-ott már kezdenek felélni is, midőn ezen archaeologiai bizottságnak a régészet ügyében kérdéseket intéz: de annyira mégsem vagyunk még, hogy multunk emlékei iránt általános kegyelettel viseltetnénk, hogy azokat teljesebben megismerni, felkutatni, tanulmányozni és megtartani óhajtának, nem is említvén, hogy a restauratók, ha valahol történnek, oly módon és alakban történének, mint azt az eredetinek alakja és szelleme megkívánja. Tehát egészben bizony csak ott állunk, hogy lassan-lassan szégyelni kezdjük azon közönyösséget, melylyel eddig történeti műemlékeink iránt viseltettünk; de a műemlékek tanulmányozását mindaddig még csak igen kevés „tudósra“ bizzuk, az emlékek művészeti, vagy stilszerű restaurációjával még csak igen kevés helyen találkozunk, ellenben másutt a legkiáltóbb hibákat követik el, melyek az emlékekre valódi megsemmisítő hatással bírnak.

De ha a nyugati civilizált országok e téren tett tapasztalatait figyelemmel kísérjük, nem lehet észre nem vennünk, mennyit haladott ott a történelem azon segítség által, melyet a régészettől vett. És méltán: mert a régészet azon tárgyakkal foglalkozván, melyek legközelebb és közvetlen az életre hatnak vagy az élet szükségletéből fejlődnek, természetesen, hogy legközvetlenebb, legélelkebb s legérthetőbb módon magyarázhatja előttiük a különféle kornak különféle életviszonyát, szokását, sőt nézetét és gondolkodásmódját is; ezt pedig legmagasabb fokán a régi műben, mert a művészet mint korának legáldottabb, legérzékenyebb gyermeke, enn k hatását és képét legjobban fogja kitüntetni művében. Innen van, hogy az archaeologiai fősága a régi művészet története, és hogy a régiségek közt leginkább a művészeti jellemmel ellátottakat keresik, vizsgálják és magyarázzák a buvárok.

Angliában legelőször kötötték össze a történelmet a régészettel; midőn t. i. a hol csak lehetett, az elbeszéléshez hozzá adták vagy az egész eseménynek, vagy az azzal összeköttetésben álló tárgyak egykorú ábrázolásának másolatát; a hol pedig ezt tenni nem lehetett, legalább a kort jellemzők abban készült tárgyak másolatával. E módon nem csak az eseményt lehet elvénében az észre és az emlékező tehetőségre, hanem az egészet is sokkal jellemzőbb és drámaibb voltában foghatjuk fel; mert nem csak halljuk elbeszélő tetteit, hanem látjuk magukat a cselekvő egyéneket, látjuk azoknak ruházatát, fegyverét, házi butorát, lakhelyét, egyszerű közvetlenül belépünk körükbe s együtt éljük velük napjaikat.

Az angolok ezen igen jó példája hatott a francziákra és németekre, kik már több oly munkával bírnak, melyben a történeti esemény nemcsak el van mondva helyenkint a kor saját nyelvén, hanem le is van rajzolva és festve ama kor felfogása szellemében és színeiben.

Hogy állunk mi ehhez képest? Mindeddig még csak a gyűjtés stadiumában vagyunk, műarchaeologiai készletünk, anyagunk, még nem akkora, hogy ezzel illusztrált történelmet írhatnánk. De másrészt nem szabad eltitkolnunk azt sem, hogy az érintett három nemzetnek valóságos nemzeti művészeti kora volt is, van is; míg nálunk a művészet soha nem fogamzott meg annyira, hogy valóságos eredeti nemzeti magyar művészetről szólhatnánk; volt egy kis lyrai költészetünk, régiebb időkben egy kis epikai költészetünk, de drámai poesisunk nem volt és nincs is; a rajzoló művészet nálunk soha

sem virágzott, legfőleg azt mondhatjuk, hogy a magyar középkor némi építészeti sajtással bírt, ámbar művészetet is, mint a többi, inkább átvettük szomszédainktól, vagy, még rosszabb esetben, más nemzetbeli mestereket dolgoztattunk számunkra, s őket még pipázgatva sem néztük; mert mióta a pipa nálunk meghonosult, a művészet iránti kegyelet is mindinkább füstbe ment.

Szaztán az oka annak, hogy bármennyit beszélünk is őseinkről, azokat korán sem ismerjük úgy, mint ismerik az ő őseiket más nemzetek.

Ideje tehát, alaposabb kutatással visszafordulni a magyar multkorhoz; ideje teljesen megismerkedni azzal, mit őseink, habár nem önkezűleg készítettek, legalább másokkal készítették, így hagyva meg emlékeket utódjainknak. S ez feladata a magyar akadémia archaeologiai bizottságának, s ez feladata a nemzeti muzeumnak; csak hogy mindkettőjét a közönség részéről is kell pártolni, pedig pártolni nemcsak pénzzel, hanem valóságos részvétellel. A m. nemzeti muzeumot látogatják ugyan, de e látogatásban addig nem lesz közönség, míg ezen intézetben a tanulmányozás csaknem lehetetlen marad rendezetlen állapota és oktató tárgylajstrom hiánya miatt. Az akadémia archaeologiai bizottsága elég tevékeny, adatokat gyűjt és közzétesz pénzerejéhez képest, mely, mellesesen legyen mondva, a legújabb időkig koránsem rugott még oly csekély összegre sem, minőt ily czélra sok privát társaság használ fel másutt; tehát a bizottságnak gyűjtés és közzétesz erejéhez képest, de vajjon teszi-e ezt a nagy közönségnek, midőn nyomtatványai alig kél el 30 vagy 40 példány? Nem elég ám tudni harmincz szakembernek, hogy hazánk annyi s annyi helyén maradt fenn régi templom, vagy más épület, vagy gyönyörű drága kehely, miseruha, ereklye, tartó s t. e., melyek mindnyája még ma is szolgálhatna mintául és a nálunk uralkodó rozsz izlésnek mennykőhárítójaul.

De nézzük élő példákban, mily szoros összeköttetésben van az archaeologia a történelemmel és őseink életével?

Midőn végig megyünk azon eredményeken, melyekhez a *Fehérvári létezett királyi és állami templom felásatása* alkalmával jutottunk, mivel itt csaknem kizárólagosan földalatti helyiséggel van dolgunk, mindezek előtt feltűnik a régi temetkezési rendszer, és annak korszerinti változtatása.

Sz. István idejében még a királyi család hulláit is csak keskeny és disztelen fakoporsóban temették, s mellőlük semmi ékszert nem adtak; csupán bronz-csatosot találtak egy női csontváz mellett, ez az egyszerűség non plus ultrája. Mondhatnók, hogy ez a fas és a bronz-kor volt.

III. Béla idejében már a bronz-ékszer ezüst ékszerre, a fakoporsó kőkoporsóvá válik; de a hullák ezüst-ékszere még most is csak igen gyenge és könnyű; azonban e körülménynek más előnye van, t. i. az, hogy meggyőződésnek ennek gyöngye voltából, mikép egyenesen a temetkezési alkalomra készült, megtudjuk, miféle ékszert bírtak készíteni nálunk a XII-ik század vége felé.

Későbbben beáll a márvány- és aranykor. A XIV. század elején almási vörös-márványporsót készítettek a királyi család tagjai számára, s ellátták a holtakat aranyékszerrel.

Elvégre a márvány és arany használatát a királyi családról a magyar dynastiákra is, s így fejlődött századról századra a fényűzés; hogy ne is szóljunk ezuttal a holtak mellé adott tárgyak idomáról és művészeti becséről.

Tekintsük e sírhelyeket más oldalról.

Tudjuk, hogy a középkor első századaiban, sőt a X-ik századig tilos volt a templomban temetkezni, e tilalom alól csak az alapító maga levén kivéve. A különféle conciliumokban ulti egymást az erre vonatkozó törvény. Hozzá járul, hogy első királyaink mindegyike saját temetkezési templomát alapította. Mindebből azt következtettük, hogy csak is magát sz. Istvánt temethették el az általa épített fehérvári bazilikába. S ime az ásátás ellenkezőt bizonyított; mert a déli mellékhajó keleti vége felmutatta sz. István egész családjának sírhelyét, melyen három csontváz és két íres hely találtatott, az utóbbi sz. Istváné és sz. Imréné volt, kik később szentekké nyilatkoztattván, ünnepélyesen ki lettek emelve ezen első, vagy s ideiglenes sírjokból. A tilalmazási törvény tehát állott, de a hatalmasok azt nem vették figyelembe, ép oly kevéssé másutt mint nálunk sem; s épen azért, mert szigorúsága tulment a kor nézetén és vágyán, s mert azt annyiszor áthágták, épen azért tartották szükségesnek e törvényt annyiszor megújítani, ámbar minden újítás után ereje és hatalma mindinkább gyengült.

Másutt a diszhely a középhajónak az oltárhoz legközelebb fekvő része volt; csaknem mindenütt az alapítót a fölöttár előtt temették el: nálunk ellenben a diszhely a déli mellékhajó; mert itt találtuk sz. István, III. Béla és Albert családjának sírhelyét, s így tudhatnók, ha arról nem szólna is határozottan a történet, hogy a későbbi királyok Róbert, Lajos és Mátyás sírjait, mert a déli hajóban több helyt nem találhattak, a tulajdonal, azaz az északi mellékhajóban kell keresnünk.

Azonban még nagyobb érdekléssel bír a következő:

Hartwig regensburgi püspök, kit Kálman sz. István életének leírása végett meghívott, azt beszéli: hogy sz. István sírjáról a legnagyobb erőfeszítés daczára sem bírták három napig leemelni az azt megfekvő fehér márványkövet, mi elvégre csak akkor sikerült, midőn sz. László az elzáró Salamon királyt tömlőczéből kibocsátotta, és vele sz. István sírja fölött kibékült; mire az azelőtt mackas kő mintegy magától mozdult meg helyéből. Ezen elbeszélést az egyház eddig szent legendának tartotta, költsége kitűnő és becsületére válik annak, ki az eseményt legelőször ily gyönyörűen tudta felfogni. És ime hozzá járul az ásátás tapasztalása, és kimutatja, hogy az elbeszélés fővonásaiban igaz is, sőt annak kell lennie. Ama kő, melyet sz. István sírjáról el kellett mozdítani, és melyet megtaláltunk, igen súlyos volt, többet nyomott harmincz mázsánál. De ez még nem elég; mert e felett a kő talemelkedvén a padlón, ehhez minden szélén le volt cementelve, pedig oly erős cementtel, minőt alig vagyunk képesek napjainkban készíteni. Nem maradt tehát más módjok, mint a fedő-kő mellett fölrontani a padolatot, oldaltól látni a földbe és alulról megközelíteni a súlyos követ, azt először megszabadítani cementjétől és ezután, mintegy látatlanul elmozdítani. És mindezt a fényes napnál világosabban bebizonyította az ásátás, bizonyította, mint mondta, a kő súlyát és a padlóhoz ragadását, és bizonyította az oldalról és alulról közeledést. (Mindez bővebben van magyarázva a „Fehérvári ásátások eredményei“ című munkámban, mely 1864-ben jelent meg.)

És mivel már a cémentnél vagyunk, nem lesz felesleg megjegyezni, hogy midőn Magyarországon ily kitűnő cémentet még tudtak készíteni, Német- és Franciaországban a római cémentnek készítése már mindinkább sülyedett, úgy, hogy a XI-ik század elejéről

származó jó cémentet alig mutathat fel e két ország. Ebből világos, hogy sz. István bazilikáját nem építette német, hanem építette olasz mester, ki hazájából hozhatta és hozta a római cémentkészítési, még ott el nem felejtett, mesterséget. Tehát itt közvetlen anyagi előny és gyakorlati célhoz is vezet-hetett volna az ásátás, és ilyent eredményezhetne a kiásott téglák saját tégláinkkal való összehasonlítása is.

Menjünk tovább és csudálnunk kellend a bazilika mesterének tapintatát, melylyel építészeti anyagát, a követ, tudta elrendezni. Ismeretes, hogy a márvány nem bírja meg éghajlatunk téli hidegét, hanem a hol szabadon áll, a hó és eső nedve behatván réseibe, midőn megfagy, a márványt szétrepeszti; ezt vagy tudván, vagy erről értesülvén a bazilika mestere, a márványt és márványfelét mészkövet, melyet az almási hegylányon fejtenek, nem az épület külsején, hanem belsején és alapzatában alkalmazta, és hol a kő ki volt téve a káros külhatásnak, ott, mintha csak ő építette volna lánchidunkat, a legjobb sóskuti és más hasonmú követ használt; az oszlopokat pedig mauthausenigránitból készítette, daczára annak, hogy Fehérvár csak félórnyi távolságban szintén gránitkövet, hanem rozsbább, fejthetett volna.

Folytatván az ásátások alkalmával nyert tapasztalatot alapuló okoskodást, látni fogjuk, hogy a bazilika építése nemcsak az akkor nagyobb templomoknál legczélzzerűbbnek ismer elrendezést, azaz a régi keresztény bazilikákét választotta, mely akkor csak is Olaszországban divott; hanem hogy a speciális követeléseknek is meg akart felelni, melyek e viharos korban és a magyarországi keresztényiség első csirájában erősitett templomot kívántak, hogy, midőn, ezen követelésnek is eleget tudott tenni, midőn épülete minden sarkán tornyot alkalmazván, azt valóságos erőddé alkotta. S így lett ezen négytoronyos bazilika a magyar székes-egyházak nemzeti típusává, sőt kihatott innen valószínűleg a szomszéd tartományokra is.

De feltűnik ezen vizsgálódás közben még más körülmény is, oly körülmény, mely sz. István gondolkodási és cselekvési módját még inkább illusztrálhatja, mint ama híres mondása, mely szerint az egy nyelvű országot gyöngének tartotta, és ezen körülmény, ezen illusztráció nagy történelmi fontossággal bír. A merzeburgi és augsburgi csata után a német császár azon volt, hogy a magyarok erkölcsét a keresztény vallás befolyásával szelidítse, s ezért kényszeríté a leggyőzötteket ezen vallás elfogadására. Azonban ha sz. István e követeléseknek egészen enged, idővel a vallásos befolyást a politikai hatás, és valószínűleg a meghódítás is követi. Ettől tartván királyunk, a német befolyást a római által törekedett elcsúsztatni, s így történt, hogy közvetlen a pápához fordult, annak fogadta el koronáját, tanácsát, s Rómából vette művészetét is. Így történt, hogy, míg Németországban csak apróbb s általán még fatemplomokat építettek, nálunk sz. István bazilikája roppant lendületet adhatott volna az építészeti mezején, ha e király erőteljes kormányát ahhoz hasonló erőveljes követi.

Ime néhány észrevétel azon eszmék és történelmi igazságok felett, melyeket a fehérvári felfedezések kelthetnek és keltettek bennünk: de mennyivel szaporodhatnák még ezen igazságok sora, ha okoskodásainkat nem kellene, mint jelenleg, az egész templomnak csak mintegy negyed részére szorítani és alapítani, hanem ha azokat az egészen felásatására kiterjeszthetnők. Eddig csak négy királyi családnak sírhelyét fedeztük

fel; III. Bélaét kivéve, a többi nem találtatott eredeti, hanem vagy egyenesen kirablott, vagy legalább megcsontult állapotban. E kirablás, mint azt a „Fehérvári ásátások eredményei“ című művemben okiratilag bizonyítottam, inkább újabb időben, sőt nagy részben saját századunkban történt; mert a töröknek nem volt szokása a sírokat feldolgozni, e kirablás a templom azon részén történt, mely a Fazekas-utcán nyitva állott boldogboldog-lannak: ellenben a püspök udvarát már is ezen rablások előtt kerítették be; itt követ nem fejtettek az alapzatban, mint tették az utczán, tehát itt minden esetre bántatlan alapzatot és hihetőleg bántatlan sírhelyeket is találhatunk s a későbbben eltemetett holtak ékszereivel gazdagíthatnók nemzeti muzeumunkat, gazdagíthatnók archaeologiai és történelmi ismereteinket, megismerhetnők teljesebben honunk középkori temetési rendszerét, megismerhetnők bővebben őseink művészeti izlését és tehetőségét, szóval a templomnak ezen hasonlitanul érdekesebb részében valóságos nemzeti és tudományos kincstár nyílnék meg előttünk. (Folyt. követik.)

Gróf Károlyi Sándor egy régi levele 1743-ból.

Nem lesz érdektelen, Rákóczy egyik fővezérének, a mostani gróf Károlyiak őseinek, a szatmári békét kötött gr. Károlyi Sándornak, halála előtt két nappal Békésmegye közönségéhez intézett bucsulevelét közölni. Erdekese a részint — akkor igen ritkán előforduló — deákssággal nem kevert tiszta magyarságáért, részint az azt átöngő vallásos érületekért. Nevezetes ez a Károlyi már azért is, hogy midőn Békésmegye jegyzőkönyve diákul vitetett, a megye a hatóságokkal és magánosokkal diákul levelezett, csupán csak Károlyi az, a ki a megyéhez mindig, consequenter magyarul írt és a megye is neki magyarul válaszolt. Békésmegyével egybírta csak annyiban volt összekötöttségben, hogy annak területén birtokai voltak és — különösen az egészségügyre nézve, — ő volt az alföld kir. biztosja. A levél így hangzik:

„Tekintetes, Nemes Vármegye!

„Minekutána sok, külömb külömbféle változásokkal habzott 74 esztendőszarandokom után tetszett az Felséges, mindenható Ur Istennek engemet oly súlyos betegséggel meglátogatni, honnant életemnek végét közelíteni sok jelekből megismerem; édes Hazámhoz s Nemzetemhez gyermekségemtől fogva vonzó különös szeretetem s velem közölt sok jótéteményeiről való elmélkedésem végórámon sem engedí róla elfelejtezmem, hanem, minelőtte lelketem Teremtőm magához vegye és testem oda, az honnant vétetett, az földnek ágyában visszatérjen, többi között ezen tekintetes, nemes vármegyéről is, noha már regebb nyelvel, mindazonáltal Isten kegyelmességéből még ép elmével, végbucsumat vennem ösztönöztem, kívánván tiszta szívemből: Isten, ó szent Felsége az tekintetes, nemes Vármegyét igen igen sok, számos esztendőökig szerencsésen tartsa, éltesse, Felséges Asszonyunknak és Hazánkunk szolgálatára, s maga dolgainak bölcs kormányozására, terjesse is életét oly boldog időkre, melyekben fentirt Felséges Asszonyunk birodalmának kint diadalma, bent nyugodalma alatt ki újult Nemzetünk hajdani virágának telyes ékeségét és dicsőségét szemlélhesse. Kérem pedig az tekintetes, nemes Vármegyét, nékem, utra menő igaz szolgájának, gyarló életem folyása alatt történhetett fogyatkozásaim méltóztatás megengedni és Istenhez vágyódó bünső életemről szokott ajtatossága szerint megemlékezésén, elhagyandó kedves zálogimat s kivált egyetlenegy, nevemet s fámiliámant tartó, elejétől fogva királyának s Hazájának hűséges szolgálatjára vezéreltetett szerelmes Ferencz fiamat maga hazafiai szeretetében megtartani, valamint én, még élttem, voltam s utolsó pihenésemig is kívánom lennem az tekintetes nemes Vármegyének hazafiai hív szeretettel lekötöztetett igaz szolgája Károlyi Sándor, ob debilitatem manu aliena. Datum in castris Erdőd 1743 die 6. a Sept. *)

Békésmegye közgyűlései jegyzőkönyvéből közli Haan Lajos.

*) Gr. Károlyi Sándor meghalt harmadnapra e levél írásán után, 1743 Szept. 8.

A föld legifjabb szülőtte.

A Görögországhoz tartozó ugynevezett Cyclad szigetek közt van egy, mely koronként megújuló vulkáni kitérőreiről nevezetes. Ez a körülbelül negyedik négyzetmérföld nagyságú sziget Santorin, s 13 000 lakost számlál. Santorin, a szorosan mellette levő Thirassia szigettel mintegy félkör képez, s az így alakult tengeröbölben fekszik: Paleo-Kaimeni, Mikro-Kaimeni és Neo-Kaimeni szigete melyek mind vulkáni eredetűek lenni állítottak.

Ez apróbb szigetek között a múlt februárban ismét egy kis sziget emelkedett ki a tenger mélyéből, mint az anyatermészet csodás alkotásának legújabb műve. Sietünk megismertetni az olvasót a föld legifjabb szülőttel, melynek eredetéről következőleg szólnak a tudósítások.

Jan. 28 és 29. napján gyenge földrengést éreztek Santorin szigetén, mely semmi kárt nem okozott, habár a lakosokat, mint valami közelgő vész előjele, nem kis aggodalommal töltte el. Másnap a rengés ismétlődött, habár semmivel sem erősebben; ellenben azomszéd Neo-Kaimeni szigeten — mely 1707-ben hasonló vulkáni kitérés alkalmán

apadt óránkint, de a süllyedés az egész éjen át tartott. Másnap ismét láng emelkedett ki a tengerből, sűrű fehér füst kíséretében, míg körülötte a tenger zizeg forrása volt észrevehető. A sziget süllyedése estig folytonosan tartott, a midőn végre szünet állott be. De a földrengés nem szünet meg, s 5 kis tó, melyek szép tiszta vize volt, egészen elpárolgott Neo-Kaimeni szigetén.

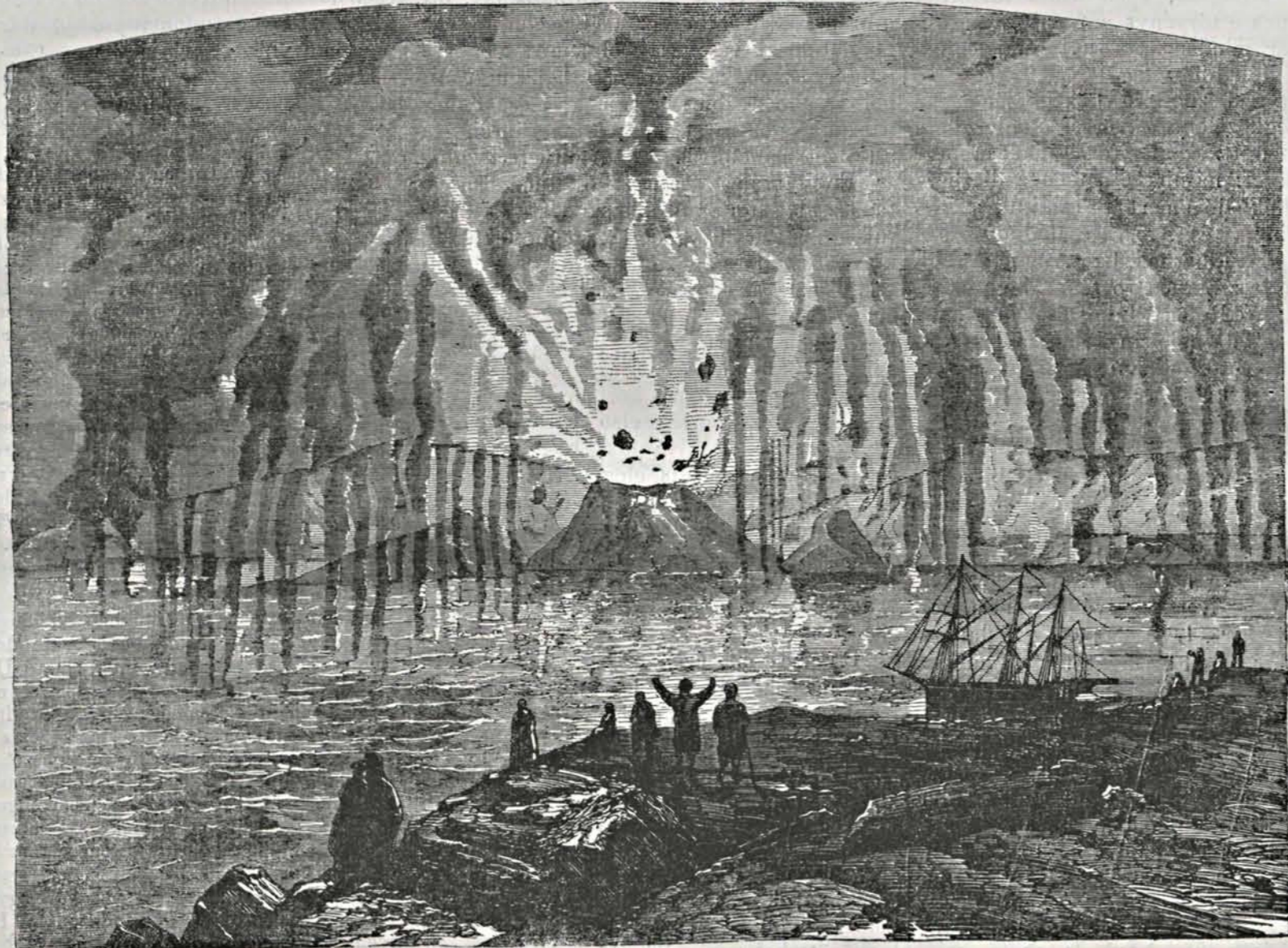
A tengerészek közül egy hajó legénysége kémszemlére indult a vulkáni kitérés központja felé, de nagy volt csodálkozásuk, midőn tapasztalták, hogy oly helyeken, hol ezelőtt a tenger mély volt, sziklára bukkantak, melyek folytonosan emelkedtek, s nemsokára egész új szigetet alkottak. Azonban a hajósok már ekkor nem mertek felé közelíteni, oly nagy volt a tenger viharos hánykódása.

Nagszerű látvány volt, midőn ez új szigetet lassankint a tengerből kiemelkedni s egyre nagyobbodni látták. E perczől kezdve elmúlt a földrengés, elnémult a földalatti moraj. Az új sziget György-sziget nevet kapott, s febr. 2-dikán este, kiterjedése hosszúságban 160, szélességben 40 lábnyinak látszott. s 80—100 láb magasan állott a tenger színe fölött, s e sziget kiterjedés-

hosszúsága siklósi hegylánc egyik nyugoti (viszlói) magaslátán állapodánk meg, mely onnét tovább bocsátani nem akart, hogy gyönyörködünk azon remek képből, mit a természet itt alkotott. Az előttünk délre és nyugatra messze terjedő sikon a kis fehér falvak csillogó bádognyai, a tarka mezők, zöld erdők s fásoros fehér utak angolkeres őszefüggő harmóniája, — a sikságot ezüst kigyóként szelő s kanyargó országos folyó a Dráva, s túl a Dráván a kékelő slavon fekete hegyek lekötik a figyelmet s gyönyörködteik a szemet.

Leszállva a hegyről, melynek déli oldalán hosszában végig zöld borág virul, Harkány kies vidéke felé vevők utunkat, hova csinos épületű falvakon keresztül pár óra alatt eljutottunk.

Harkány vidéke igen kies lapály. A falu csinos épületekkel díszlik. Déli részén van a fürdő, mely csinos fürdőházaival s kertjével igen kellemes hatást tesz. Előnye más sok fürdő felett, hogy itt a sűrű díszfák miatt a nyári szurós nap hevéstől óva van a fürdő közönség mindenütt. A meleg forrás völgyben, illetőleg kutban levén, a víz főlemelése — egy — lovak által mozgatott gép segélyével történik csöveken a fürdő-épít-

Egy új sziget kiemelkedése a Földközi tengerből. (1866. febr. 2-dikán.)

mával merült ki a tengerből, — hatalmas földingás rázta meg az egész szigetet, míg este felé a tenger egészen fehér lett, mit a mélyből fölható kengőznek tulajdonítanak, s a partokon a víz forrott, mintha valami kazánban lett volna. Ugyanezen időben Neo-Kaimeni szigetén mennydörgésszerű földalatti morajt hallottak, mely hatalmas mordu-lással döngött el a sziget alatt.

Jan. 30 és 31-ike közötti éjjel, Santorin szigetéről látták, hogy az új sziget helyén 4 meter magas lángugár csapkodott föl a tengerből. 31-ikén reggel már az egész tenger színe vörös színűvé változott, s igen keserű lett. Neo-Kaimeni szigetén egyre tartott a földrengés, míg egy hatalmas lökés a szigettől egy darabot elszakított s messze sodort a tengerbe; a támadt nyílásból oly sűrű kengőz ömlött, hogy a ragadozó tengeri madarak nagy száma, melyek a víz felszínén uszó halak hulláira vadásztak, tanácsosnak tartotta rögtön tovább vonulni.

Ugyanez nap Neo-Kaimeni szigetén a föld süllyedni kezdett, úgy hogy az a néhány család, a mely rajta lakott, Santorinba menekülni volt kénytelen. A süllyedés az első két órában mintegy 3 lábat tett, később azonban 4 hüvelyknyire

ben folytonosan nagyobbodott, úgy hogy február 8-dikán 165 láb magas volt, míg Neo-Kaimeni majdnem egészen elnyelték a tenger hullámai.

A tenger vize még febr. 11-kén is forró volt, midőn egy görög gőzös, Aphroessa, észrevette, hogy Neo-Kaimeni déli részén is egy fekete sziklatömb emelkedik oly gyorsasággal, hogy rajta egy csolnak csakhamar megfeneklett, s febr. 13-kától 17-ig egy 30 láb nagyságú szikla tűnt elő a víz alól, melyből folytonosan tűz tör ki. E sziklában ismét egy új sziget alapját látják s Aphroessa nevet adtak neki. Különbön úgy látszik, hogy e vulkáni működések ott még most sem értek végüket."

Pécs és vidéke.

Somogyból Szigetvárnál lépünk át a baranyai határt, s rá is lehet ismerni mindjárt, hogy ez a megye, melybe léptünk, „igen áldott föld termékeny voltára“, s édes hazánk egyik legkellemesebb vidéke.

Lapályos vidéken erdők, mezők, rétek, falvak, gyönyörű összefüggésben húzódtak el mellettünk, míg pár óra múlva a négy mérföldnyi

letekbe. Vize kénkő- és illanytartalmu, Reamur szerint 25—40 foku meleg. Csinosítása évről évre feltünőbb, s folyton nagyobb figyelmet gerjeszt.

Harkányból a kelet felé húzódó kőuton félóra alatt értük Siklót, melynek régi de nagszerű négyoszög-várpalotája a magában álló siklósi hegyen büszkén áll még, melynek keleti oldalán terül el a csinos Siklós 4000-nyi lakosával.

Siklósról északnyugatra menve Pécs felé, félmérföldnyire találjuk a hegyoldalban *Mária-Gyűdöt*, hol a Sz. Ferenc rendű szerzeteseknek zárdájok s egy csinos kettőrnny templomok van. Ide különböző időkben, de különösen pünkösöd hetében seregenként jönnek a bucajárók messze vidékekről a sz. Mária képéhez. E regényes hely gyönyörű kilátást nyújt a távol sikságra. A gyüdi vörös és fekete borok igen nevezetesek, s határban vörös és kék márványt ásnak.

Innen a hegyen keresztül igyekezőnk Pécs felé. (Kuriosumképp említem, hogy a gyüdi hegytetőn láttam egy gémes kutat, mely körül összeseregelve állottak a kolompok fehér csordák. Hegytetőn kut! kocsisom figyelmeztete rá, ki tőprenkedett is rajta, hogy nálunk ugymond a

völgyi kutakból is kifogyott a víz, s itt a hegytetőn mikép lehet kut és víz?)

A hegyoldal köfőjtői sok dolgot kezet foglalkodtatnak, valamint a mészkemenczék is. Majd a regényes fekvésű Turony faluba értünk, aztán Szalántára, mely feltűnő kereskedést üz tábla-számra tenyésztetni szokott jeles káposztájával.

Már ekkor feltűnt előttünk a Pécs felett emelkedő Mecsek hegy, majd Pécs városa is. Ez a táj megigézi az utazót szépségével; különösen azon a hosszú ereszkedőn, mely Szalánta felől vezet a városba — tűnik fel leggyönyörűbbnek a panorama. A város földig látható a fölötté őrökös négy öreg püspöktornyonyal. Utunk a mohács-pécsi vaspálya mellett vezetett el, mely a belátható pécsi kőszentélephöz húzódik Üszög mellett.

Pécs a Mecsekhegy „Pécsi hegy“ név alatt ismeretes részének déli oldalán terül el nagy kellemes térségen, nevezetes bortermő hegye alatt. Halottam a példabeszédben: „Németnek Bécs, magyarnak Pécs“, s nem ok nélkül; a csinos város, főleg helyiségét véve tekintben, ékessége nemcsak Baranyának, de egész Magyarhonnak. Főpiacza nevezetes csinos épületeket tűntet föl, valamint több főtűzai is. Nevezetes épületek benne a négy csonka tornyu püspöki palotával. Főléges épület ez, négyoszögű faragott kővekből rakva össze, belülről pedig földalatti s oldaltemplomaival s ezekben drága márványoltáiraival.

Harangjai Magyarhon egyik legszebb öszhangzású harangjai közé tartoznak. Ezelőtt 15 év körül rakták fel a templom ormára az apostolok óriás szobrai, mely faragványok az épületet még nagyobbserűvé varázslák. Nevezetes épületei közé tartoznak a lyceum, seminárium a csinos két tornyu templommal, az irgalmasok és irgalmas nénikék kórodái, a tébolyda, a megye- és városház vigyázó toronyyal, a város temploma, egy török mecset, karcus magas erkélyes tornyával.

Mai képünk tárgyát épen ezen török mecset (moshé és minaret) képezi, s erre nézve még csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy ez is egyik emléke a hosszú török uralkodásnak hazánkban. Tudva van, hogy ily épületmaradványok még legnagyobb számmal vannak Budán; van Egerben is egy török torony, de a legépebben fennmaradt törökkori építészeti műveknek egyike a szóban forgó pécsi mecset és torony, melynek hű rajzát képünk nyújtja. A történetirők azt állítják, hogy Pécsen a török uralom alatt 9 mecset volt, de a legépebben fennmaradt többinek nyoma is alig maradt. Midőn a törökök végre kiűztek hazánkból, e mecset eleinte a jezsuita szerzetesek tulajdona volt; a félhold helyébe kereszt emelkedett s bár az épület régi formáját mai napig megtartották, e tisztelt régiség azóta mindig kath. templomul használtatik. Átalában véve Pécsen az Isten házáiról bőven van gondoskodva s a város 20,000 lakosa 9 nagyobb templomban s 10 önálló kápolnában dicsőírheti az Istent.

Van Pécsnek színháza is, melyben magyar és német vándor-zsínzések mulattatják a közönsé-

get; a híres gőzmalom és más magánépületek. — Temetője egy a legszebbek közül Magyarországon. Nevezetes ezen város jó vizéről, mit a hegyi forrásból csövek vezetnek a piaci kutakra és magánházakhoz. Kelleme sétánya a püspöki lak előtt csinos.

Pécs közelében a hegyek közt vannak a nevezetes pécsi kőszénbányák, hol számtalan majd függőleges, majd vízirányos mély üregékből emeltetik elő a kőszén, mit az ide szolgáló vaspálya folyton szállít a mohácsi dunaparttra.

B. V.

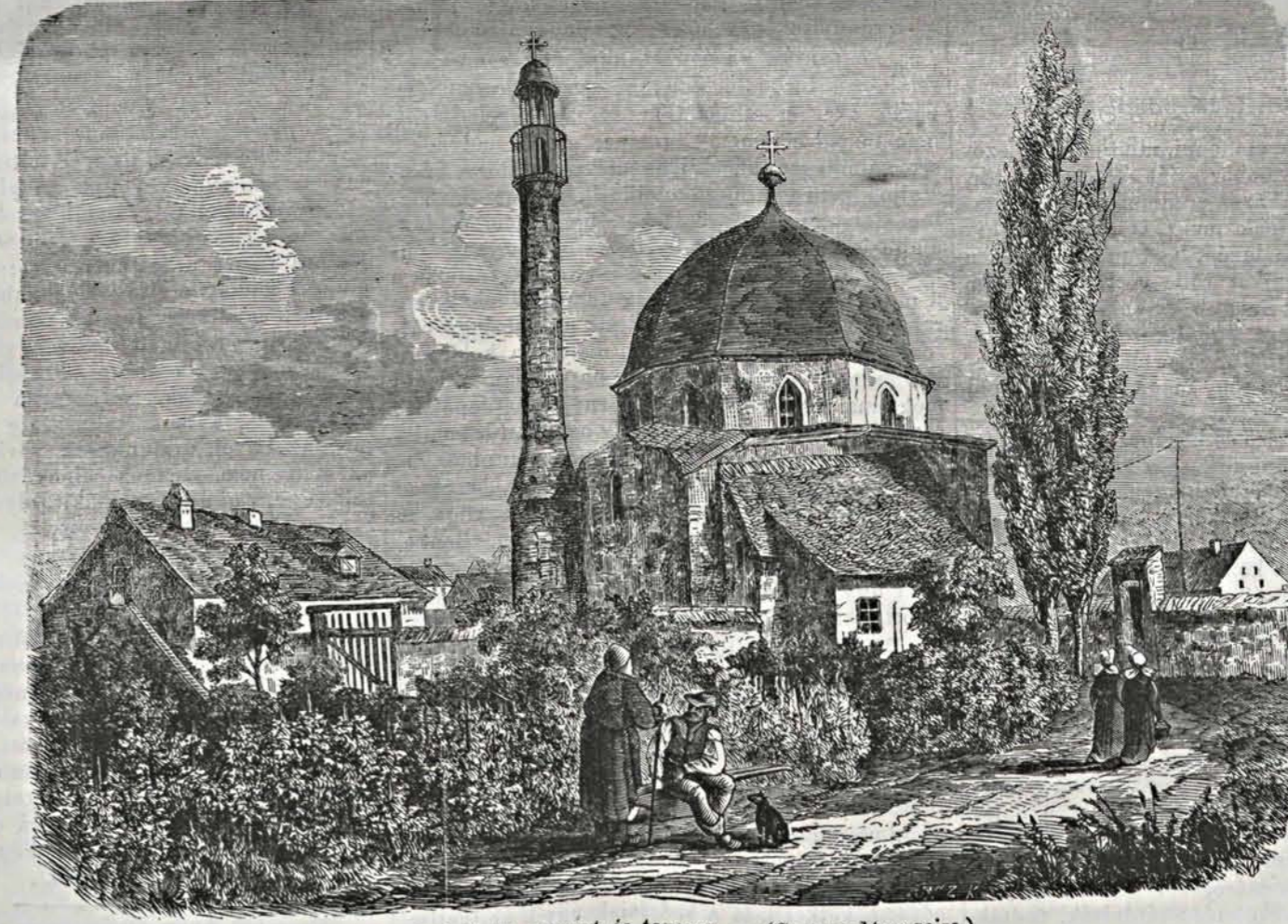
A kánya.

Képek az állatvilágból.

III.

A kánya.

Feladatomból tüzetem ki e lapok olvasóival megismertetni rendre a hazai hasznos és káros állatokat, hogy tudják, melyeket kell oltalmukba venniük, s melyek méltán üldözhetőek.

A pécsi török mecset és torony. — (Gregus János rajza.)

Ilyformán a hazai állatok ismertetése gyakorlati hasznúvá válik a gazdára nézve, a ki nem fogja többé könnyörtelenül pusztítani azon állatokat, a melyek az ő leghűségesebb ingyen szolgálói, minők például az apróbb baglyok. Ezek határozottan a leghasznosabb madarak közé számítandók s mégis a babonás nép mindenütt üldözi őket. Vannak viszont oly emlősök és madarak, melyeknek káros voltát könnyű bebizonyítani s daczára ennek többen ezek közül nem érdelemmel védelemben részesülnek. Végre léteznek olyanok, melyekről nincsen még teljesen bebizonyítva, károsak-e, vagy hasz-

nosak. Egy ilyet akarok jelen cikkemben olvasóimnak bemutatni.

Ez a kánya.

Ez egyike szebb orvadarainknak. Hossza két láb. Feje és nyaka fehéres, fekete tollszár vonalokkal; testének többi része rozda-vörös sötét barna, hosszú többi része rozda-vörös; *villás-farka* barna vörös; csődei félig tollazottak.

Hazája egész Európa, Ázsia és Afrika egy része. Nálunk különösen az alföldön gyakori, különösen a térségeket kedvelvén, hol falvak közelében levő erdők s magas fákkal bíró ber-

kekben üti fel tanyáját, honnan portyáznis messze eljár és naponként nagy területet kóborol be. Általában egyike a legkitartóbb és szebb repülőknök, annyira, hogy e tekintetben még az orvadarok közül is kevés fáj versenyezhet vele. Könnyedén lebegve usz át a légen, néha nagy köröket vonva. Ez azon egyetlen tulajdona, mely által némi érdekeltiséget képes maga iránt kelteni, minden más tekintetben messze mögötte áll a nemesebb orvadaroknak, a légeme bátor szárnyas harcsoainak, sőt azok ellentétének nevezhető. Gyáva s e mellett arczatlan, tunya, de falánk s így a helyett, hogy merész vadászszá lenne, mint rokonai, gyáva utonállóvá lesz. Csak is oly állatokat támad meg, melyek képtelenek magukat védeni ellenében, sőt még ezt is röstelli és ha dögre talál, eszébe sem jut más zsekmány keresésével farsztani magát. Ha azonban az éhség kényszeríti, nyulfiókat, foglyokat, kacsákat vadász, vagy még szivesebben békák, gyíkok, kigyók után néz, mivel ezekhez könnyebben hozzá juthat.

Különös előszeretettel viseltetik a csibe- és libahus iránt s egy ily izletes pecsenye kedveért megtagadja természetét, megfélekedzik óvatossá-gáról s a baromfiudvarról az emberek szemelátára elkap egyegy tapasztalatlan csibét vagy sző-jővőt ígérő libácskát. Jaj aztán az olyan baromfi-udvarnak, hová egyszer oda kapott, mivel ép úgy mint a héja, ellát oda naponként, még pedig oly pontosan, mindig ugyanazon időben, hogy e tulajdona miatt inkább beillenék némely kis város torony-órája igazgatójának, mint a harangozó, ki szintén gyomra után szokott déli tizenket-tőre harangozni. Ezen tulajdonsága miatt sok ellenséget szerzett magának, különösen a falusi gazdaszonyok vannak elkeseredve ellene, a mi persze nagy veszedelmére szolgál, mert akármint is mondjunk, csak mégis sok tekintetben enged a házi ur az asszonyoknak s üldözöbe veszi azt a gonosz szárnyas zsiványt, csakhogy ne lássa minden reggel a borut a kis menyecske arczán, vagy hogy . . . no, mondjunk ki tisztán: hogy ne halja zsörtölni az annyukot.

Bizony még én sem merem ám oly nagyon védelmem alá venni azt a csibeivadást, a mely már annyi bosszúságot okozott a gazdaszonyoknak, már csak azért sem, mivel tudom, hogy sokan közülök olvassák a Vasárnapi Ujságot s hiszem, az én cikkeit is, ha pedig fehérré akarnám mosni ellenségüket, még megtennék ement azt a tréfát, hogy vidékre menve, nem traktálnának meg

paprikás csibével, tényleg bizonyítandók, hogy valamennyit elvitt a kánya, a mely mellett én ügyvedeskedtem. Hanem hát eme veszély dacára ki kell mondanom azt, hogy a haszon, mit e madár káros állatok pusztítása által hajt, legalább is egyensúlyozza a kárt, melyet csibeivadásaival okoz. Ez oknál fogva csak oly vidékeken lesz érezhetőbb az általa okozott kár, hol nagyobb számmal jön elő, vagy ott, a hol rákapott egy baromfiudvarra. ez esetben teljes joggal üldözhető, de addig, míg erdőn, mezőn barangol kár bántani.

Fészékét magas fára rakja. Május elején 2-4 szennyes fehér, sárgás és barna foltokkal tarkált tojása van, melyeket a két ivar három hét alatt kelt ki. A mint fiai szárnyra kelnek, odahagyják az öregek és fészüket s fajrokonaiokkal társaságba gyűlve barangolnak ide-oda. Ilyenkor gyakran láthatni őket a tarlók és lekasált rétek felett a magasban keringve emberek után leskelődni, a melyek ez időtől főtáplálékukat képezik, miért is ősz felé már csak ritkán látogatják meg a baromfiudvarokat.

Ha az ekként kóborló 5-6-ból álló kánycsapat bagolyra talál, azonnal felhagy egész vadászatával s elkeseredéssel üldözi az ellenségét, azonban ő sem ment a nyugtalanságtól; a varjak szintől határozott ellensége, mint ő a bagyoloknak s a hol elkápiják, addig faggatják, míg kényszerül kerekét oltani, azaz lehető gyorsan tova repülve keresni menedéket.

Októberben nagyobb csapatokba gyűlve össze, dél-és keletfelé vonul. A telet Egyiptomban tölti; nagy része azonban Spanyol-, Olasz-, Görögországban és a Dunai fejedelemségekben marad, honnan márczius elején visszatérve szétoszlának egész Közép-Európában.

A barna kánya az előbbinél kevésbé kisebb, karcsúbb; színezete sötétbarna, fekete hosszoltokkal. Ez is előjön hazánkban, azonban nálunk nem oly gyakori, mint a közönséges. A baromfiudvarokat nem látogatja ugyan meg, de mégis kevésbé érdemel kiméletet, mint rokona, mivel az emberek pusztítása által hasznos nem hajt, hanem főleg hallal táplálkozván érezhető kárt okoz, ha valamely halastóra rákap, vagy ugyanazon pontossággal ellát, mint közhírhóva.

Ősszel ez is elhagy s melegebb tartományokba vonul. László Kálmán.

Divat az öngyilkosságban.

Nem azt akarom mondani, mintha azon iszonyú lépés, midőn az ember saját élete ellen tör, szeszély, vagy divat káros eredménye volna, ámbar akadnak és akadnak maig is emberek, kik épen rossz kedvökben levén, ha pipájok nehezen szelel, képesek magukat főbe lőni, de az nem annyira nálunk, mint inkább az angoloknál szokás. Nálunk valahány öngyilkosság előfordul, annak majd mindenütt a megsértett becület érzése az oka, és így ha a tény maga kárhözható is, de a tény oka menthető.

Ezelőtt csak a felső és középosztály volt az, melynek sorában az öngyilkosság előfordult, ezek között leginkább a férfiaknál, igen ritkán a nőknél, és általában a serdült korban tul, mig most e merény ur és paraszt, férfi és nő, öreg és gyermek között egyaránt honos kezd lenni.

Ezelőtt a férfi kótél vagy löfegyver segítségével iparkodott megszabadulni az élettől, ha már egyszer terhére vált; a nő pedig vagy vízbe ugrott, vagy szive tájára szurt egy kést, mintegy bizonyítani akarván, hogy hol volt a fájdalom, mely a halálban keresett nyhülést. — Most ez eszközök a mai civilizációval megegyeztetettek többé nem tartanak; most e szerencsétlenek mindegyike, ha lehet választania a halál nemé között, inkább azt választja, mely véggy uton történik, azaz: mérget vesz. Ezt ezelőtt is tették, de a tömördek mérgezer között, melyek a szervezetet és annak életét szétlalták, tudtak válogatni. Leginkább bódító szerek nagy adagai voltak azon utravallók, melyekkel maguknak az öreklét kapuját erőszakkal felnyitották, és a kínos élettől legalább kínok nélkül menekültek meg, és környezetüknek és embertársaiknak sem okoztak több fájdalmat és borzadást, mint a menyőt a rőtönt és is ily szerencsétlen halál ugy is bőségesen okoz.

Mai napon azonban a legszerencsétlenebb divat kezd e tekintetben lábra kapni. Majd minden öngyilkosság phosphorral hajtatik végre, mely tünenény leginkább onné magyarázható meg, hogy ezen neme a m'egnek leginkább kéznél van, mert néhány köteg gyufát meleg vízben

megázta és készen van a mérge. — És épen az a baj, mert ha pár napig kellene öngyilkosság izázdékból mérget után hajászni, azon szerencsétlenség közül azon idő alatt száz esetből 90 bizonyosan más véleményre térne, a megbántott kedély engedelmesség; s ha nyomor az oka vagy szerencsétlenség, úgy visszatérne az alatt önbizalma, mely egy kis időre elhagyta, a lelkiismeret kezdené hallatni szavát, és felhagyna örökre a bűnös tervvel.

Már pedig e szerencsétlen embertársaink, kik azon rettenetes gondolatra vetemedtek, hogy életüket, melynek nem ok, csak a Teremtő az ura, mérge által oltották: távolról sem gyanították, hogy a sok rosz közül a legroszabbat választották, mert a phosphor oly embertelen, oly irtózatoss, oly kínos halált okoz, minőt egyetlen mérge sem tesz. A gyomor és belek heves gyuladását és fenesedését okozza az, leghosszabb ideig gyilkol, a pokol minden kínjaival öl meg, és pedig úgy, hogy majd egész utolsó pillanatig az eszmélet nem hagyja el a szerencsétlen. A hullán is láthatni még a kiszívott rettetetes kínok nyomait, mert az az arc minden vonásai úgy eltorzulnak, hogy alig ismeri meg az ember azon a régi ismerőt is.

Bizton lehet hinni, hogy a ki ily szerencsétlent egyszer látott életében kinlódni, és látta azt, hogy mi rettenetes áron lehet phosphorral megvásárolni az örök nyugalmat, az, ha valaha ily bűnös gondolatra vetemednék is, gyufával soha nem mérgezné meg magát. — E tanács, e felebaráti szeretetből származott figyelmeztetés azok számára adatik, kik ilyen szerencsétlen eseméln jelen sóhára sem voltak. Dr. Sikor.

A méh-birodalom.

(Féreg)

Ideje már, hogy nézzünk a herék után, melyekről a nézmenet óta egészen megfeledkeztünk. Mit műveltek ezen idő alatt e vaskos, erős legények? . . . Épen semmit! Restül kóboroltak a kaptárban fel s alá, nem építettek, nem hordtak elédelt, még az új nemzedék nevelésével sem gondoltak, hanem legfeljebb a meleg déli órákban ki-kirándultak, mire az éhség kényszeríté őket.

Mirevalók ezen rest naplopók a munka s feláldozás birodalmában: ki csillapítja hatalmas étvágyukat a kellemetlen évszak közeledtével; nem támad-e miattok általános éhség, melynek a szorgalmas munkások lennének első áldozatai? . . . Vajjon nem ekkint gondolkodjuk-e a méh-birodalom dolgozó kasztja? Lehet, hogy nem, de legalább így cselekszik. — Ha az új nemzedék ébredési ideje közeledik, egyszerre megváltozik a munkások viselete; eddig tanusított békeszeretők s feláldozó nyájasságuk gyűlöletgé változik. Szerencsés azon here, melyet a halál már elragadott, mert egy szép napon kegyetlenül megtámadják a dolgozók a tunya naplopókat; rémitó viadal keletkezik, mely azonban hasonlítatlanul egyenlőtlen, mert a heréknek nincs fulánkjuk, nincs fegyverük; és e harcának csak az utolsó here végző vonaglásával szakad vége. A kaptár talapja herék holttestével van ellepve, melyeket a győzők egyenkint kivoncolnak, s épen úgy hagyják a madarak zsákmányul, mint halottjaikat a régi görögök.

Most már az államot fenyegető veszély elhárítottatik, a régi béke visszatér, s minden fáradtság és munka az utódok érdekében történik. De jaj azon méh-csoportnak, mely talán máshonnan elüzetvén, itt akar megtelepülni: az önalkotta tüzhelyért kelt harc csak akkor szűnik meg, ha a tolakodók elüzetnek vagy megöltettek. — A győzelem után még jobban felébred családjuk fenntartásának ósztöne. Azonban bármily gyöngéden gondoskodnak a dajkák a növekedő kicsinyekről, mégsem vezetik le a spártaik egyik kegyetlen szokását: ugyanis csak az erős, egészséges méhecskéket tekintik az állam új polgáraként, a gyöngéldöket azonnal megölik.

De a here-mészárlás miatt elhagytuk a királyi gyermek-lakokat. Miként látnak az ifju királyonk napvilágot? Bizony, ezek élete is szenvedés. Az anyakirálynőnek, mely eddig nyájas és oly békes volt, hogy bátran játszottunk vele, a nélkül, hogy mérges fegyverével megsebzett volna, szintén van megsebzhető Achilles sarka, és ez az egyeduralkodás. Saját dolgojai építették a királyi ezellákat, ő maga népesítette meg azokat magához hasonló királyi vérral, de alig kezdik ezek a napvilágot megpillantani: feltámad az

anyában az elüzetés félelme, és az eddig irtatlan teremtést Megérává látnak átváltozni, mely csak lényai halálán iparkodik. A zárt kamrák felé igyekeznek szűnetlenül s halált hozó fulánkját azokba bocsátani törekszik. A szegény munkásoknak ezen öldöklő megtámadások ellen nincs más pajzsuk, mint saját testök; tömgsen fedezik a választott ezellákat, a csak szenvedésgesen állanak ellent a bős utalkodónak. Mégis sikerül vágtyársai nehányát még születése előtt kivégezni. De azokra is csak halál vár, kik ezen sorot kikerülték s már fiatal királyonként szerepelnek. Párviadal kelteznek, melyet az egész tömeg tétlenül néz, s mely a királyi gyermekek halálával végződik. Szerencsés azon egyetlen, mely övétől körülvetette a kijáráthoz juthat; elszáll a szabadda és fiatal herével s munkásaival új államot alakít, miként anyja tón a tavason. — Másnemű gond lepi meg a munkás osztályt, ha a királyon meghal, mielőtt a királyonk kamrák tojással megtermékenyítették volna. Ilyenkor szerencse, ha a munkások ezelláiban még tojás, vagy igen fiatal kukac található; ekkor rőtön nehány új királyon lakot építenek és a tojások, illetőleg a gyenge kukacok azokba szállítatnak át és gondosan ápoltatnak. És mi a jutalom? az eredetileg dolgozó bábból ifju királyon áll elő!

Azonban menthetlenül feloszlik a birodalom, ha a királyon halála olyankor következik be, midőn még egy királyi-lak sincs megnyugovata, vagy a legfiatalabb dolgozó kukacok már harmadnaposak; ekkor már az átköltöztetés hiába történik, az elhagyott nép reménytelenül bolyong, minden tevékenység megszűnik, a munkakérv kialakult s az egész törzs gyors léptekkel halad a kikerülhetlen halál felé. — De ezek oly szerencsétlenségek, melyek csak nagy ritkán lepik meg a méh-birodalmat, mert az anya rendszeren mindaddig él, mig hivatását teljesítette.

A gyermek-királynő elköltözte után az eredeti hatalom ismét biztosítva van; a vén, alkalmatlan herék már előbb kiirtattak, maga a királyon fiatal vágtyársóit vagy megölte, vagy elkergette; és most a régi nyugalom, a csendes béke ismét visszatér az országba, mely most már csak egyetlen királyonból s nagy csoport munkásokból áll, melyek lankadatlanul ismét munkához fognak és meglepik főképen a későn virágzó tatarakavetéseket, s téli eledelt szállítanak be maguknak és királyonjöknek.

De azt nem tudják, hogy még más számára is gyűjtenek; barátunk, a méhes gazda kivágja a kaptártól a legtöbb mézzel telt sejtet, a szorgalmas méhek számára csak annyit hagyván meg, mennyi őket a tél folytán az éh-haláltól megmenetheti. Erős hidegekben nincs szükségük táplálékra, mert akkor alszanak; de több hónap elmúlik mielőtt a virágok kibimbóznának, s addig a méhek saját szorgalmuk gyümölcsét élvezik. — Végre ismét főlébred a növényvilág, a vén munkások megkezdik szokott foglalatosságukat, új kamrák építettek, melyeket a királyon újlag népesít, s most teljesítette hivatását — és meghal. Hívei, a munkások, rövid időn követik; az ifju nemzedéknek nincs több dajkálásra szüksége, s új államot alakít, olyat minő az előbbeni volt.

A méhek valóban büszkékk lehetnének élet-íróikra, mert Aristotelesről Sieboldig egyetlen tekintélyesebb természetvizsgáló sem mellőzte életmodjuk tanulmányozását. Mindemellett még most is ismételteljük, mit Bonnet már a múlt század végével mondott, hogy még nem jött el az idő, mely a méhek beléletét valódiilag ismertté tehetné. Ennek oka többek között abban is keresendő, hogy a méhészet legrégibb idők óta gyakoroltatván, ez által természetesen az éghajlat, nelyiség s más több oknál fogva oly tünenények lettek észlelhetők, melyek képesek a tisztán vizsgálódót is tévedésbe vinni.

Fentebbi közleményünkben egyes méhtörzs kifejlődésének folyamatát igyekeztünk előadni, t. i. hogy minő a méhek belélete és egyszerűségében, ha magukra vannak hagyatva. Arra ügyeltünk, hogy megismertessük az egyes méh-nemzedékek támadásának lénczolatát, melynek folytatást kell egymásután következni; ha az egész nemzedéket tönkre nem akarjuk juttatni; — de mint minden oly háziállat, melynek fáradozásait az ember saját hasznára zsákmányolja ki: ugy a méhek is eltértek őz természetüktől, mely okból életük folyamát kimerítőleg tanulmányozni nem is lehet.

Minden méh-nemzedék a meg nem szüno lénczolatnak egyik lénczszeme levén, a fiatal nemzedéknek az ősi hajlékből szükségképen ki

kell költöznie, mert ha a régi kasban maradna, már kész munkára talána, s nem teljesíthetné élte rendeltetését. De természetes és észszerű is, hogy a szülők birtokban maradjanak, s gyermekeik felnevelése által arról gondoskodjanak, hogy azok önállólag új háztartást létesítsenek. Azonban a közéletben a már kimivelt méheknek nem mindig így van a dolog, mert az anyakirálynő gyakran elköltözik, s követői több nemzedék származékai; — a visszamaradtaknak pedig ismét van terük munkálkodni az ősi kaptárban, miután a régi sejtetek a gazda kiszedte.

Különbösg van sokszor a királyonk és munkások életkora között. A darázsok- és dongóknál elég ha egyetlen megtermékenyített anya marad életben, mert az őnmaga gondoskodik kicsinyeiről, — másként van ez a méheknel; itt az anya mitsem dolgozik, minden teljesítendő munkáit végeznék, azért szükséges, hogy a királyon és népe kitéljenek, s csak a rajzas után haljanak meg, mert csak így van a nemzedék folyvást fennmaradása biztosítva. Különbön jól tudjuk, hogy sok királyon három — négy évig is él, saporit, — míg ellenben számos dolgozó méh csak egyetlen nyarat él át.

Végre a méhészet gondoskodása egy ugyanazon kaptár népének egyetlen nyáron háromszor — négyszer való rajzását is megakadályozhatja az által, ha a Dzierzon-féle köpbűből egy királyonk nehány munkással együtt nyitl szekrényben más kaptárba tesz át, honnan aztán nyugodtan s békével elköltözhetnek vele a kik akarják.

Mégis eltekintve a méhek életfolyamának ezen nem természetes módon történt különféleségeitől, — szaporodásuk, s a három külön kasztnak előállása végre érkeket támasztanak, mert ezek minden mestorkedés dacára mindig egyformán történnék, s csodálatos összefüggésük figyelmes vizsgálódás után mindig észrevehető.

A bogarak párosodása más állatokoktól lényegesen különbözik; a méhek e tekintetben még tovább mennek egy lépéssel. A méh királyon nőstény, melynek két tojástörtőjában számtalan tojás van. Dzierzon vizsgálódása szerint a termékenyítés csak egyszer, egyetlen him által történik, és sohasem a kaptáron belül. A termékenyítő anyag, mint más bogaraknál is, az ugynevezett magtartóban ülepedik meg; a tojás letétele alkalmaival a tojás itt jó keresztül, s vagy érintkeznek ezen anyaggal, vagy nem, mi az anyától függ; innen van az, hogy az anya kénye szerint tesz le meg- vagy nem termékenyített tojásokat. Így, ha a királyon egy-egy nagyobb kamrához érkezik, meg nem termékenyített tojást rak le, mig a számos kisebb ezelláknál, vagy a királyonk lakoknál, termékeny; innen következik azon egyszerű tény, hogy termékeny tojásokból dolgozók és királyonk, a terméketlenekből pedig csak herék támadnak. Ezt Dzierzon csak elméletképen mondta ki, de Siebold tudományosan bebizonyítja. Ezen természetűd Thüringiában báró Berlepsch jeles méhtenyésztőnél görögölileg megvizsgálta az alig legett tojásokat, s úgy találta, hogy egyetlen here-ezellában lévő tojás sem volt termékeny, mig ellenkezőleg 42 dolgozó-lakban lévő tojásból 30-at talált tökéletesen megtermékenyítettnek.

Az előadottakból azon elvitáhatlan tény áll elő, hogy a dolgozó méh csak olyan nőstény mint a királyon, de a szűkebb ezellában még pondró állapotában tojástörtője őszényomorították s al-

kalmatlaná tétetik, minek következtében csak terméketlen, szolgálatra született eunuchok lesznek belőlük. Ha a dolgozó kukacok épen ugy neveltetnek, mint a királyi ezellákban lévőek, belőlük is királyonknek kell támadniok; sőt egyes szerencsésabb dolgozó kukacok, kivált ha jobban tápláltatnak, szintén rakhatnak le tojást, csak, hogy ezen tojásokból csupán herék állhatnak elő, miután párosodás nem történt; — heretőjás a legnagyobb ápolás mellett sem fejlődik soha királyon-nővé vagy dolgozó kukacozzá; oly királyon, melynek a szánya tehetetlen, s e miatt nem szállhat lakadalmzni, tojik ugyan, de tojásaiból csak herék fejlődnek ki; végre elagott királyonk, kiknél a termékenyítő anyag már elfogyott, csak heréket állíthatnak elő.

Művelődés, nevelés nemesíti az emberi természetet, de nem képesek annak eredeti testi és szellemi irányát egészen megváltoztatni. — Az által, hogy a méhek már a legrégibb időkől a háziállatok közé számítottak, melyeknek munkás szorgalma által a réank nevé különben nem létező mézet és viaszat nyerjük, sokat változtak természetükben és szokásaikban, de ősi kasztrendszerük sohasem változott, — ók mindörökké azon keleti birodalmak mintaképei lesznek, hol a despotizmus a kasztkülönbösgben gyökerezik.

Közlő Tar Gábor.

Valkómegeye.

(Még egy harmadik felet gr. Zay Károly ur kérdésére.)

Szentiványi Márton ily című munkájában: „Dissertatio paralypononica rerum memorabilium Hungariae“ Tyrnavia, 1699., a 7-dik lapon ezeket írja Valkómegeyéről:

„Comitatus Valponiensis seu Valconiensis, inter comitatum Baraniensem ex altera parte Dravi sibi oppositum ad septentrionem, — Posegiensem ad occasum, — et Sirmiensem ad meridiem, — ac Danubium fluvium ad ortum.

„Sic dictus est hic Comitatus a Valpo Civitate, quae sita est ad annum cognominem, distatque a Dravo fluvio sex millibus passuum, et viginti quinque millibus passuum a Danubio in occasum, — uti decem a Mursa sive Eszék stb. „In hoc Comitatu est arx Utylak, quae in monte, Danubio imminente, non absimili situ, quam Buda jacet, Sepultura S. Joannis Capistrani insignis.“ stb.

Szerémmegeye akkori határait így adja elő az idéze t munka:

„Comitatus Sirmiensis inter Danubium ad ortum, — Valconensem Comitatum ad Septentrionem, Posegiensem ad occasum, — et Savum fluvium, quo ad meridiem terminatur.“

E szerint nem elég szabatosan állítja Mitrovics Gyula ur a V. U. 13-dik számában, hogy „Valkómegeye a mai Szerémmegeye“; hanem a föltett kérdésre helyesebben az a felelet: hogy „a hajdani Valkómegeye a mai Verőcevármegeye délkeleti és a mai Szerémmegeye északnyugati részéből állott.“ E mellett bizonyítanak az Ortelius-féle mappák is, melyeket idézve a V. U. 11-dik számában írja Debreczeni ur, hogy Valkómegeye körülbelül a mai Verőcevármegeye táján fektűt.

Péterffy J.

T Á R H Á Z.

(Pályázat-megújítás.) Szeged város történetének megírására a „Szegedi Híradó“ szerkesztőség által több derek szegedi polgár adományozása folytán kitűzött 100 arany jutalomra a megsabott határidőig egyetlen pályám sem érkezett. Ellenben a szerkesztőség t több levelet vett, melyekben a pályázati határidőt egy nagyobb történelmi mű alapos megírására, hol az adatok gyűjtése is hosszabb időt vesz igénybe, rövidnek tartják. Ennélfogva a pályázat határidejét meghosszabbítani határozták el. Minthogy pedig a takarékpénztárba kamatozás végett betett 100 arany innárr 800 fton felül növekedett s az újlag kitűzött határidő lejártáig megközelítendő a 900 fton, ennélfogva Szeged város történetének megírására 900 ft. jutalom kitűzése elhatározottatik, a szerkesztőség azonban iparkodik fog, hogy ez összeg kerek-száma, azaz 1000 ftra nője ki magát, mire Szeged derek polgárai, kik városuk történetét minél teljesebben megírva óhajtanák bírni, biztos kilátást nyujtanak. A pályakérdés

Egyveleg.

(Fővárosi és falusi német-magyarudg.) A magyar nyelv terjedését őrmékel szemlédjük s jól esik látnunk, hogy azt mindinkább használják oly körökben is, hol azelőtt csak hírből ismerték. Ezen átmeneti időszakban ki sem kerülhető, hogy itt-ott az idegen nyelvekből átfördítőt magyar kifejezésnek furcsánál példányait ne láthassuk, melyeknél a jóakaratot lehetetlen nem becsülnünk, habár itt-ott mosolyra vonul is fölötté a magyar ember ajka. Most két ily furcsa példány van előttünk. Az egyik egy pesti fodrász könyv-matu jelentése, a másik egy vidéki sváb falu bírájának levele egy más magyar falu bírájához.

A pesti fodrász jelentése így hangzik:

„Klapusch Jakab az előt volt Üzletvezető Özv. Binger Asszony fodrász bótjában. x—i utca, azon házban a hol a fűszerkereskedés a fekete Medvéhez létezik. Ajánlja most újonnan nyitot fodrász boltját (ugyan is x—i utca a nemzeti Cávéház átolelenében) minden nemű haj és pároka munkáját a leg útolso dívat után egy mint abononómát hajvágás és fodorításra. Urak és hölgyek számára a legútánosab áron egyszerűsint azt a jó vörös olaj (nevezett Macasser olaj) és jó fekete és barna festéket is és kéreti tiszt Nagyságot kegyes Partolós és gyakrani meglátogatásért, mint ígérétért tiszta pontos és ügyes kiszolgálásban ellen venni.“

A falusi sváb bíró levele pedig így szól:

„Tiszteld éremes bíró uralog lenig szives ezeket Hivatolason Fő Szólit toni az Antal Gergely és varga Dániel Motarasz ókot szeretés detegünk Motarazot véget 1 ft o é ben es meg nem fizedtek evel az bosoval meg külék kelt B áb februar 28-ikan Mortok Tisztelége Strumpf Mihály bíró.“

(E levél értelme ez: Tisztelt éremes bíró ur! Legyen szives ezeket hivatalosan felszólítani, az Antal Gergely és Varga Dániel madarászokát; szerződést kötöttünk madarászát végett 1 ft. o. é-ben és még nem fizettek; ezzel a póstával küldjék. Maradok tisztelője S M.)

(Ösi szokás.) Indiában, mint a külföldi lapoknak írják, még nem veszték ki azok a buzdó özevgyek, kik Brahma szent törvényei szerint meghalt férjeikkel elevenen megégettetik magukat. Így nem régiben egy borély szép, fiatal özevgye adta át magát a tüzhálálnak. Hiában kérték barátai, hiában esdekeltek rokoni, az özevgye olajba áztatott menyasszonyi ruháját vette magára, máglyát rakatott, s férje holttestét ölébe véve, nyugodtan parancsolta, hogy gyútsák meg a máglyát. Egy jaj, avval a fájdalom legrparányibb hangja sem jött ki ajkairól. — Végre a lángok egészen ellepték, a máglya leégett, s egy szélroham nő, férj és máglya hamvait együtt szórta szét a légben.

(K-i.) — (Chindban) a legkisebb falunak is megvan a maga mandarinja, kinek jogában áll, minden keresztülvitűt árutól fontonkint vámot venni. A dijj igen csekély ugyan, de annyiszor ismétlődik, és anyni boszantással jár, hogy csaknem egyértelmű a tilalommal. — Egy angol tárulat közelebb vasutalt akarta Chinát behálózni, de csaknem elháríthatlan akadályt talált az említett vámrendszerben.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 14-dik számához 1866.

Egyház és iskola.

(Félszázados díjazás.) Lonovics József-ek 6 exca f. hó 22-dikén üli áldozásának féléves emléknapját. A koszorús egyházi igazgatói tekintetből több hetet kénytelenített...

(Magántanári előadások engedélyezése a pesti egyetemen.) Barna Ignác orvos tudor és itteni gyakorló fogorvosnak megengedtetett, hogy a magyar kir. egyetemen a fogászat tanából magántanári minőségben előadásokat tarthasson.

(A pesti egyetem jogi osztályának) anyakönyvébe a mult teli tanfolyam alatt 1044 joghallgató jegyzetett be. Ezek közt rendes hallgató volt 999, nem rendes hallgató 45.

(A debreceni takarékpénztár közgyűlése) márcz. 28-ikán ment végbe. Az üzleti eredményről tett évi jelentés szerint az összes forgalom, mely 1864-ben 2,364,998 ft 73 kr volt...

(A fenykőpészeti gyakorlati haszna) nálunk is mindinkább érvényesül. Igy közelebb egy hatósági okmányeszmához, mely veredékről szól...

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

Samu elnöklése alatt. Ezuttal az egylet szervezését illetőleg czélszerű határozatok hozattak, melyek kivételre több bizottmány küldetik ki, munkálatainak majdan a nagy választmány elé leendő terjesztése mellett.

(A pesti takarékpénztár-egylet) apr. 4-én tartá meg közgyűlését. Egyelőre csak azt említjük meg, hogy minden részvény után osztalékul 100 ft. határozatokat, a közredeküli jótékony czélokra tett adományozások meghaladják a huszezer forintot.

(A debreceni takarékpénztár közgyűlése) márcz. 28-ikán ment végbe. Az üzleti eredményről tett évi jelentés szerint az összes forgalom, mely 1864-ben 2,364,998 ft 73 kr volt, a lefolyt évben 2,618,235 ft 60 kr tett; jövedelem tavaly 22,716 ft. 72 kr., most 25,115 ft. 45 kr. volt, miből a kezelési és folyó költségek, tartalék a nyugdíj-alap-hoz rendelt összeget s kamatokat levonva 13,110 ft. 86 kr. tisztanyereség maradt fenn.

(A fenykőpészeti gyakorlati haszna) nálunk is mindinkább érvényesül. Igy közelebb egy hatósági okmányeszmához, mely veredékről szól, mellékletül a következő fényképek voltak csatolva: a bot photographiája, melylyel az ütlegetés történt, a megvert egyén sűrű tömör bajszának fényképe, a mint az kinézett veredéskor, s ugyane bajsz siralmas állapotában, mivé veredéskor alatt törpült.

(Négy darab vaddisznó) vetődött a napokban Gálszében egy földmivelő udvarába, hol dorongokkal és lövésekkel közülök egy emsét leterítették. Mindamellett, hogy az emsén megperzsése után, két oldalról alig behegédit serétebezsékek nyomai látszóttak, első bal lába alatt pedig egy nagy forradás szintén lövés következménye lehetett: a 3-4 éves emse mégis eldült bízott volt, s 190 fontot nyomott.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(A pesti társaskocsi) körül nem lesz többé az a tolongás, mint eddig. Nevezetesen apr. 14-től kezdve a kocsi tulajdonosoknak jegyeket kell kiosztani, s minden kocsin rajta lesz a szám, hogy hány személy fér el. A városkapitány-ság örei egyszerűs mind a szigorú rendtartásra fel fognak ügyelni.

(Magyar színlelőadások lesznek Bécsben) a jövő májusban, ha ugyan sikerül Szabó szin-igazgató terve, a ki magyar szinartulatával Győr-ből Bécsbe fölrándulni szándékozik, s két hónapi ott időzése alatt magyar népszinműveket s operet-tekert adna elő a jőzsefvárosi színházban.

(Állandó színház Nagy-Váradon.) Mint írják, Nagy-Váradnak is nemsokára állandó színháza lesz. E véget Heckmann Károly mérnök tervét már el is fogadták, s az épület helyül a Szechenyi-tér mellett ki, hová előbb egy kiosz-kozt is emelnek. — Nagy-Váradnak a mult hóban egy kedves szinpi vendége is volt: Füredi Mi-hály, ki 17-dikétől kezdve több népszinmű-vekre lépett föl, s jutalomjátéka alkalmával többféle ajándékban s a dalára tisztelgő szerezésében részesült.

(Latabár szinartulat.) mint írják, Kas-sán, néhány hónapi ott időzése alatt, köztetszés-sel találkozott s az ottani közönség méltányl-gelekedését vivta ki. Kassáról Latabár Ung-várva megy.

(A fenykőpészeti gyakorlati haszna) nálunk is mindinkább érvényesül. Igy közelebb egy hatósági okmányeszmához, mely veredékről szól, mellékletül a következő fényképek voltak csatolva: a bot photographiája, melylyel az ütlegetés történt, a megvert egyén sűrű tömör bajszának fényképe, a mint az kinézett veredéskor, s ugyane bajsz siralmas állapotában, mivé veredéskor alatt törpült.

(Négy darab vaddisznó) vetődött a napokban Gálszében egy földmivelő udvarába, hol dorongokkal és lövésekkel közülök egy emsét leterítették. Mindamellett, hogy az emsén megperzsése után, két oldalról alig behegédit serétebezsékek nyomai látszóttak, első bal lába alatt pedig egy nagy forradás szintén lövés következménye lehetett: a 3-4 éves emse mégis eldült bízott volt, s 190 fontot nyomott.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft.

(Haldózás.) A magyar irodalom egyik munkás tagját veszté el. Remellay Gusztáv, márcz. 31-kén meghalt 48 éves korában. Hosszu iro-dalmi működéséből elismeréssel kell kiemelniünk azon érdemét, hogy a hazai történet egyes rész-leteit kellemes modorban előadott elbeszélések-ké földolgozva, multunk dicső emlékeit igyekezett folyvást föllevenitni, s ez által a hazaszeretetet táplálta az érettebb ifjúság közbén, melynek számára egy folyóiratot is szerkesztett. Utóbbi időben a magyar biztosító-társaság buzgó hivatl-onka is volt. Temetése ehé 2-dikán ment végbe. Nyugodjanak békében hamvai.

(Haldózás.) A pesti ügyvédi kar egyik köztiszteletben állott tagja, Kralovszky György, e hó 2-ikán meghalt életének 48-ik évében. Tisz-telőnek és barátainak nagy száma sajnálja a tevé-keny honpolgár, nemes kellet emberbarát és jó hazafi elhunytát. Béke poraira.

(Haldózás.) Nemrég hunyt el itt Pesten Kaan Ferenc, azelőtt nagy-kunizai kereskedő, életének 86-ik évében. Az elhunyt Magyaror-szág kereskedelmének történetében kitünő hely illelt, miután ő volt az, ki egyesülve bátyjával, az akkor sokat emlegetett bécsi bankár Kaan Sa-muellel, kit Ferenc császár a kereskedelem körül kivívott érdemeiért a nemesi rangra emeléssel tüntetett ki, — 1825 táján a magyar gyapjút-le-gelőször vitte ki a londoni piacra, s így e fontos kereskedelmi czikkre felhívta Európa figyelmét.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szer-kesztőségéhez mult heten beküldött: A bucaresti ref. templom felépítésére: Nagy-Váradióv öv. Cserepes Józsefnek 5 ft. Öv. Tóth Mihályné 2 ft. — Egerlővőről többen Csath Ferenc által 1 ft. 30 kr.

Mihalovits József 10 kr. Wegleiter József 10 kr. Szinatsék János 10 kr. Hirsch János 15 kr. Rabik Lajos 10 kr. Szabó Imre 10 kr. Donaberg Ferenc 10 kr. Szabályak Vince 10 kr. Cserekes András, Csorba András, Jakab An-drás, Vincze István, Sipos Imréné, Nagy János, Csik György, névtelen, Szege András, Szanyizló András, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál, Kovács Istv., öv. Kovács Ferencné, Szege György, Nagy Miklós, Idrányi Dániel, Kovács Mihály (gyógysz.), Csik György, ifj. Szege András, Nyíri Pál, Csorba József, ifj. Csorba István, Fries Zsigmond, Doktor Sándor, Petrus György, Csorba István (fata), Papp Ferenc, Szanyizló Pál, Mádi Mihály (köz), Vas Andrásné, Vas Ferencné, Vas István, Vas Mih., Czegus Mih., Czegus Istv., Kovács Pál

HIRDETÉSEK.

Az általam közreboesztott

„SIREMLEK-ALBUM”

czéljából az ország különböző vidékein s a dunafejedelemségekben felállított ügynökségekre vonatkozólag van szerencsém az illető ügynök urak névsorát azon tiszteletteljes értesítés mellett közzétenni; hogy az érdekelt Album nagyválasztéku mintarajzi után s azokhoz mellékelv nyomatott árszabályzat szerint mindenemü megrendelések sirtkövekre, épület-munkákra, emléksobrokra, feszületekre, keresztelő-medencékre, s egyéb márványművészekre ugyanazok által elfogadtatnak a pontosan foganatosítottak.

Az illető ügynök urak névsora következő:

Almásan: Beck Mór.
Alsó-Jász-Szent-Györgyön: Gallovich János.
Aradban: Remetey Ignác.
Aradon: Andrányi Károly.
Apathiban: Weidinger Zsiga.
Árkosszállason: Strasser David.
Anyonban: Hutkay Sándor.
Besztercebányán: Palkovich L.
Brailában: Stréyer Illés.
Bakarostben: Stiller Károly.
Battaszéken: Koller St. J.
Brassóban: Zárner Ferenc.
N.-Beeskereken: Schaffner Péter.
Békésen: Kositzky János.
B.-Csabán: Singer D. A.
Bradradon: Bucovilla és Mejoivics.
Bezdanban: Schwell E. T.
Beszterczén: Kelp Frigyes.
Bogszabán: Blaschky J. fiai.
Broodon: Dimovic D. N.
Bonyhádon: Straicher Benó.
Bedran: Karakosonyi Miklós.
Csákványán: Dina György.
N.-Csanadon: Tolb Sz. János.
Czegleden: Gombos Pál.
Csongradon: Marics Ignác.
Deveszerben: Steuer József.
Dohsánban: Gömöry Gusztáv.
Dömölkön: Turcsányi Andor.
Dalyan: Weisz testvérek.
Déesen: Krémer Samu.
D.-Földváron: Nadhera Pál.
Elekben: Szál Antal.
Egerben: Polereczky Gyula.
Eperjesen: Polt Ferenc.
Erzsébetvárosban: Szenkovics Z.
Eszéken: Flambach Alajos.
Fehérgyarmaton: Balika Sándor.
Fehértéplomon: Schescherko A.
Felsőbányán: Hutovszky Gyula.
Fegyvárosban: Molnár Alajos.
Fogarason: Novák János.
Galaczon: Metaxa A.
Gingyevóban: Waldner Vilmos.
Göllnitzben: Szentistványi F. J.
B.-Gyarmathon: Gardik Lajos.
Gyöngyösön: Kozmány János.
Gyula: Dobay János.
Högyeszen: Rausz S. öv. és fiai.
Halason: Hirschler David.
Hátszéken: Lengyel A. és fiai.
Hatzfelden: Schaur Ferd. S.
Hódságon: Rausch Antal.

E vállalatomnak szives pártolását azon bizalomba helyezem, melyben szerencsés valék eddig is részesülni.

1892 (8-15)

Német-országi trichin készülék 80 kr.

Nagyítóüvegek (Mikroskope) a trichinek (fonaloz) vizsgálására, trichin-készülékkel 6 ft. Nagybőszérű mikroszkópok 10 ft. és feljebb. Legújabb szerkezetű vámsúly-levelemélecek 1 ft. Magnesium-sodrony (1 láb) 10 kr. Finom szemüvegek, acél és szaru foglaltvánnyal 1 ft. 1 ft. 50 kr., 2 ft. „ szemüvegek ezüst foglaltvánnyal 3 ft. legerősebbek 5 ft. „ ezüst szemüvegek foglaltvánnyal 3 ft. „ arany szemüvegek könnyű foglaltvánnyal 6 ft. Roccocos (Pince-ne) kancuk foglaltvánnyal 1 ft. 1 ft. 50 kr. békateknő foglaltvánnyal 3 ft. Roccocos „ acél foglaltvánnyal 1 ft. 50 kr., 3 ft. Roccocos „ ezüst foglaltvánnyal 3 ft. 50 kr., 5 ft.

Palánkan: Rosenstock Sal.
 Pécselt: Opetko Zsiga.
 Péterváradon: Láng Mátyas.
 Petriánban: Schmidt M. F. fia.
 Perjamason: Bümel testvérek.
 Radójevácson: Büchele J.
 Rimaszombathban: Radványi István.
 Rosnyon: Pekár Sándor.
 Sátor-A.-Ujhelyt: Szentgyörgyi J.
 Sárospatakon: Rosenblüh J.
 Segesváron: Missbacher J. fia és Teutsch.
 Selmezzén: Dimák J. E.
 Szabadkán: Demeréz Albert.
 Szathmarot: Jurasko Dániel.
 Szamos-Ujváron: Harugay István.
 Szarvason: János János.
 Szaszregben: Wachner Tragot.
 Szegeden: Reinitz Vilmos.
 Szegszárdon: Fejős J. M.
 Szentesen: Dobray Sándor.
 Szebenben: Dingcs J. Nándor.
 Szekesfeherváron: Guthárd Mór.
 Székelyhidon: Szabó István.
 Szilagy-Somlyon: Breszler János.
 Szigetváron: Kohariés Ferenc.
 M.-Szigethen: Fersin Ferenc.
 Tisoltzon: Kúchta Dániel.
 Toltshan: Bauer József.
 Tordán: Osztián testvérek.
 Topolyan: Eittinger D.
 Tokajban: Kempner József.
 Temesváron: Weisz Bálint.
 Turmegyellóban: Woititz Zsiga.
 Turmeveriben: Csokulia D.
 Tittelben: Kresztis Mihály.
 Uj-Verbaszon: Szmiha A.
 Uj-Videken: Menráth Lőrincz.
 Szék-Ujvárhelyt: Dobray Nándor.
 Ungváron: Landau David.
 Uj-Aradon: Orth J. A.
 Uj-Beesen: Kugler Ed. József.
 Vag-Ujhelyt: Zobel és Sterner.
 Varadon: Koterba Vincze.
 Verseezen: Schlemmer József.
 Veszpremben: Guthard T. fiai.
 Viddinben: Joanovics J.
 Vinyán: Anguztinov Antal.
 Vukováron: Pirra György.
 Zagrabban: Kroschel M. C.
 Zentán: Gyórfi Iván.
 Zilahon: Orbán Károly.
 Zimonyban: Vasilievics Vazul.

CALDERONI és TÁRSA
 látszereszek által Pesten, a váci-utczában.

Kijavitások a leggyorsabban s legjobban eszközöltetnek.
 Oszteri színházi látesők és távesők illendő felhizetés mellett ujjakkal becsérletetnek 1544 (4-10)
 Levélbeli megrendelésekre a legnagyobb gond fordittatik.

Biztos és gyors kiirtása

patkányok s egereknek,

egy es. kir. kizár. szab. patkány- s egérpusztító szer által gyertya formában.

Egy darab ára 50 kr. a. e.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. a., továbbá:

N.-Beeskerek: Nedelkovits. — Csakortnyán: Káráz A. — Eperjesen: Zsombery J. — Jassenova: Dudovits J. — Keszthelyen: Wansch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Pozsonyban: Scherz Fülöp. — Sopronban: Puchhofer. — Soborsán: Franke A. — Vasradon: Halter D. F. — Verőczén: Bész J. K. uraknál. 1474 (12-14)

(1866. évszak.) 1584 (1-3)

Főszétki üldése

természetes ásványvizek és forrasi terményeknek.

Van szerencsém ezennel tisztelettel jelenteni, hogy raktárunk Béesben Stadt Maximilianstrasse 5. sz. a. létezik s minden hozzánk érkező megrendelések általunk gyorsan, pontosan s a legelőbbért teljesitetnek. Herczeg Radnits, herceg Lovkovitz-féle ipar- s kereskedelmi igazgatósága Bilinben — Knoll és Mattoni ásványvizek széküldési igazgatósága Karlsbadban — ásványvizek-széküldési igazgatósága Eger-Franzensbadban — báró Neuberger János-féle forráskut igazgatósága Güssühülben — forráskut intézősége Marienbadban — közösi keserűvízforrás igazgatósága Püllna-ban.

Főraktár Béesben Knoll és Mattoni-nál
 Stadt, Maximilianstrasse 5. sz. a.

Lég-viz (Luftwasser)

mely különösen aranyér-betegségeknel rendes használatra ajánlható; megbeosülhetlen hatást gyakorol továbbá a szokványos fűfűzások, fejköszvény, mellszorongás, emésztési tehetlenség, altesti bajok, búskomorság, dugulás, s az epelkülönítés haborgatása esetében.

1 palaczk ára 40 kr.

Valódi minőségben kapható: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik sz. a. 1473 (12-16)

A legcélszerűbbeknek s legjobbaknak elismert

kerti- és tüzi-fecskendők,

melyek a pesti gazdaság kiállításán éremmel tüntettettek ki, a legutányos árért kaphatók

Mendl István-nál
 Pesten.

Raktár: király-utca 18. sz. — Gyár: nagy diófa-utca 10. sz. a. 1589 (5-6)

A marhavész s marhabetegségek ellen mint óvszer ajánlatik a

KORNEUBURGI MARHAPOR

lovak, szarvasmarhák és juhok számára,

az ausztriai császárság, Porosz- és Szász- királyságok által engedményezve, kitüntetve a londoni 1862-iki, párisi, müncheni és bécsi érmekek, ő felsége az angol királynő, valamint ő felsége a porosz király főudvarmesterei hivatala részéről a készítő irányában történt leghizelgőbb elismerési iratok szerint — a legkitünőbb eredménnyel használtatik, s hathatosnak bizonyulván be különösen:

Lovaknál: mirigyes és torokfájalmak eseteiben a bőrgőcs ellen, s különösen hogy a lovak jó testben, teljes erőben s vidámságban fenn tartassanak.

Juhoknál: a májméty elváltozására, a rothadás s lenség szolgálat alapul.

Szarvasmarháknaál: a vérféjésnél, a tehenek felúvadásánál, kevés vagy rosz tej-adásánál, melynek minősége a marhapor használata által szembetűnőleg megjavul, — tudófdalmaknál, a borjúzás alatt annak használata megmérhetlen előnnyel jár. gyenge borjúknak beadván, azok szemlélatomást gyarapodnak.

Továbbá:

Virágyganta (Blüthenharz)

a házi-állatok terméketlensége ellen. 1477 (3-8)

Valódi minőségben kapható:

Pesten: Török J. gyógyszerész urnán, király-utca 7-ik szám alatt, — Thalmayer és társa, — Halbauer testvérek, — Glatz I. F. — Rakoczay A. — BUDÁN: az udvari gyógyszerész urnán.

Minden gyomorhaj és váltólázbán szenvedőknek nagyon ajánlandó

DR. PEARCE EDW. 1502 (8-12)
 szabadalmazott

GYOMORSZESZE

(Magen-Essenz)

mint kitünő segédszer, ugymint: elromlott gyomor, étvágyhiány, gyomor-émelegés, rögzött gyomorgyengeség és rosz emésztés, savanyképzés, gyomorfégés, salfúvadás, gyomorgörös, fejtájás (ha t. i. ez a gyomorból származik), váltólás stb. ellen.

Főraktár egész Magyar-, Erdély-, Horvát-, Tót- és Dalmát-országokra nézve:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF
 gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt, khez mindazon vidéki gyógyszerész urak, kik raktár kívannak átvállalni, sziveskedjenek fordulni.

BÉCSRE és a többi koronaországokra nézve a főraktár **WEISS JÓZSEF** gyógyszerész urnál létezik Béesben, Tuchlauben Nr. 27.

Azokon kívül még léteznek raktárak következő gyógyszerész uraknál:

Aradon: Szarka János.
Baan: Bartovics István.
Battaszéken: Pasch Lajos.
Brassóban: Stiehler Ede „a fehér templomhoz”.
Csaczeán: Bentstáh Fiedl.
Czirceán: Vekerle János.
Debreczenben: Boros F.
Ezerben: Ertinger Ignác.
Eszéken: Karolovics M. és Deszthly István.
Daravár-fürdőben: Kuschewitch A. L.
Göllnitzben: Brujmann K. Ede.
Gyöngyösön: Kocziano-vich J.
Hajdu-Dorogon: Tanács Mihály.
Hlokon: László Frigyes.
Jánosaházán: Kossa Guszt.

Jászkan: Ody Károly.
Jolsván: Maléter Béla.
Kolozsvárt: Hincz D. és Wolf János.
Lugoson: Kronetter F.
Magyar-Ovár: Sziklay Antal.
Makón: Nagy Adolf.
Miskolczon: Balogh Istv.
Modoson: Jezovits Zsigmond.
Monoron: Demtsa Konstantin.
Munkacsón: Gottier Lip.
Nagy-Lakon: Lenhard J.
Nagy-Mihályban: Czibur Bertalan.
Naszczban (Szlavonfiában): Meryik András.
Orosházán: Székány Istv.
Peessét: Nendtwich Vilms.

Pozsonyban: Pisztory B. Schneberger D.
Rimaszombaton: Hameljár K.
Rosnyon: Posch J. J.
Sárbogárdon: Treztyánszki Károly.
Szegeden: Aigner Károly és Meák Gyula.
Szent-Miklóson: Haluska Péter.
Sziner-Varallyan: Gerber Odón.
Szikszon: Aichmann Józ.
Temesvárt: Pecher J. E.
Tokajban: Krötzer Ágost.
Tornallyan: Liptay J.
Ungváron: Bene L.
Uj-Bányan: Nickel Odón.
Varadon: Lellis Ede.
Zagrabban: Mittelbach Zs.

Ara egy üvegesünek, használati utasítással együtt, 1 forint.
 Postán küldve a pakolásért 20 kr. több.
 Ismétli eladóknek illendő engedék adatik.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek

vastartalmu china-szörpje

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1396 (15-32)

Ezen gyógyszer, tiszta, kellemes alakjában, egyesti a gyógyzat kincsének két leghatalmas szorgító anyagait: a vas, mint vértünk alkotórészei, s a china, mint legerősebb készítmény összekötésével alkotván, az Fáriában csakhamar ismeretessé lén, s a legjelebb orvosok, mint: Arnat, Royer, Troussseau, Pelpeau napokint china-szörpöt, mint leghatóság gyógyszer rendelik a vérzegyenyés ellen, s azon esetekben, hol a megdőbbség s fogyathozamnak induló erők iméti földeléséről a testben, továbbá színtelenség, sápkor, gyomor s emésztési tehetlenség, a havi folyás rendtelensége, gyövedy sat. esetéinél van szó. A china-szörp előmozdítja az étvágyat s emésztést, erősti egyáltalában a test alkotórészeit s mint igen hathatos, de semmi esetre bántalmazó gyógyszer a legjobban ajánlható. Ezen készítmény létezik továbbá még vastartalmu chinahor alakban is. — Ara 2 ft. A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál Pest király-utca 7. sz. a.

Tiszteletteljes megemlítésel a londoni ipar-kiállításón kitüntetve.

Dr. POPP J. G.
 gyakorló fogorvos, cs. kir. ausztriai legf. szab., első amerikai s angol szabadleveles

ANATHERIN-SZÁJVIZE

Béesben, Stadt Bognergasse Nr. 2. 1529 (6-6)
 Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Kapható **PESTEN: Török József** gyógyszerész urnál király-utca 7-ik sz. a.; — továbbá: Unschuld Ede, Balitzky Al. váci-utca, Scholz gysz. „a szent háromsághoz”, Molnár, ezéltt Laykauf testvérek nagykeresek, Lueff illatszerárus, Thalmayer és társa, Kindl és Frürwirth lipótváros, és Vértessi uraknál.

BUDÁN: Az udvari gyógyszerész urnán és Ráth gyógyszerész urnánál.

Ezen kitünő készítmény 15 évi fennállása óta még Európán tul is a legnagyobb elterjedést s hírnevet vívta ki magának, s annak használása a fogfájalmak minden nemei, továbbá a szájjuharások betegségei, ingó fogak, könnyen vérző beteg-fogus, esontszu és súly ellen a legjobbnak bizonyult be; felolvastja a nyálkát, mely által a fog-képződése meggátoltatik, a szájját jobbitja s arra fristítélg hat s így minden kellemetlen bünt, melyek mesterséges vagy üres fogakból, ételek vagy dohányzástól származnak, gyökeresen eltávolít. Minthogy az anatherin-szájviz a fogakra s a szájrészekre sem bántólg, sem pedig marólg nem hat, oncfogóga az mindenkor mint szájjisztító szer a legnagyobb szolgálatot teszi s a szájrészeket a késő korig teljes egészség s frisségben fentartja; kitünő orvosi egyéniségek bizonyítványai annak ártalmatlan- s sánhatóságát elismerték, s az számtalan hírneves orvos által már régóta rendeltetik.

Anatherin fog-pásztá 1 szelencze ára 1 ft. 22 kr.
 Fog-ólm, az üres fogak betöltésére 1 doboz ára 2 ft. 10 kr.
 Novényi fogpor 1 tok ára — ft. 63 kr.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek

Matico-injectioja és matico-tokocskái

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1395 (16-32)

Uj gyógyszer, mely a Perui matico-fa leveleiből van készitve a gonorrhoe gyors és csalhatlan gyógyítására nélkül, hogy a belső részekben feszültség vagy gyulladás időzse elő. Dr. Ricord s a párisi orvosok többje ezen szer megjelése óta minden beteg gyógyszereket mellőznek. Az injeccio, a betegségek kezdetekor a tokocskák idült esetekben, mikor a copahú, cubeba s más érczes alapokon fekvő injeccio hatása eredmény nélkülök maradnak — alkalmaztatik — Az injeccio ára 2 ft., a tokocskák ára 2 ft. 50 kr. A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, Pest király-utca 7. sz. a.

Lótulajdonosok különös figyelmébe ajánlatik

OTTENREITER LIPÓT CSÚZ-ELLENES ÍRJA lovak számára. (LINIMENTUM ANTI-RHEUMATICUM EQUI).

Használat előtt. Ezen hathatós gyógyszer, mely lovaknál akár frissen támadott, akár idült rokkantságnál, vagyis azok lábainak csúszos-rheumatikus gyulladásánál, marulások, rándulások és bokacsúszásoknál, lapocka s keresztbónaságnál, vagy a meghűtés által előidézt...

OTTENREITER LIPÓT, okleveles állatorvos,

Pesten, kis hid-utca 3. sz., a hová a megrendelések és levelek utasítandók; az utolsó posta megjegyzése kérétek. 1441 (5-6)

ROB-LAFECTEUR

Francia-, Osztrák-, Oroszország- és Belgiumban egyedül elismert tulajdonságairól kellő felvilágosítást nyújt a minden könyv-írástól és ügynököknek kapható ily című röpirat: „Brochure über die vegetabilische Heilmethode des Dr. Boyveau-Laffecteur.“

A Rob-Laffecteur, melynek hathatósága csaknem évszázad óta el van ismerve - vér-tisztító növényi szőrp, mert könnyen emészthető és izlére nézve igen kellemes. Ezen Rob a borbélyok, valamint általában a megroggant nedvek és vér által előidézett bajok gyógyítására, minden ország legelső orvosai által a legjobban ajánlatik.

A szárczaggyökérből készült hashajtó szőrpöt (Syrup Sassa-parilla) stb. messze fölülmúlja, s egyszerűen helyettesíti a balneológiai (Leberthron), az antiscorbucikus szőrpöt, valamint a hamilagot is (Jod-Kalium).

E vér-tisztító növényi szőrp csak akkor valódi, ha ezen aláírásal van ellátva: „Girardeau de St. Gervais.“ Alaposan és rövid idő alatt minden egyéb merkurialis anyagok használata nélkül, gyógyít újabb és elővált ragályos nyavalyákat.

Kapható PESTEN: Török József gyógyszerész nraál a király-utczában 7. sz. BUDA: Bakats L. V. udvari gyógyszerész-tárbán. TEMESVÁROTT: Pecher J. E. A központi raktár létezik Párisban, dr. Girardeau de St. Gervais-nél, rue Richer, Nro 12. - Hamisítások ellen óvást tétetik. Minden előforduló esetekben a szalag elküldendő, melylyel a dugasz borítva van, és melyen az aláírás: Girardeau St. Gervais található. 1572 (2-12)

Föltünőleg olcsó árakon

ROSNER I. rumburgi vászonraktárában

„a magyar koronához“ Pesten, a vaczi-utczában 6-ik szám alatt, a „Nádor“-szálloda átellenében, a vásznak valódiság és röfmértekerüti jótállás mellett.

Table with 2 columns: Price per yard and description of fabric types (e.g., 54 rőfös rumburgi végvászon, 30 rőfös 1/4 és 3/4 fonal- vagy bőrvásznak).

asztalneműk, kávébroszok, törülközők, lenvászon-zsebkendők, abroszok és ágyterítők, ágykanavaszok és tarka csinvat, függönyök és mindenféle felsőnemű-árúk stb.

NB. Nevezetesen bátorodik ezen raktár legnehezebb minőségű 54 rőfös rumburgi vászatra figyelmeztetni, mely rendkívül jutányos árával fogva olcsóbbá kerül, mint bármely más silányabb minőségű vászonfaj.

legújabb tavaszi gyapjuruhakelmékből

24. 30, 34, 38, 40, 42, 45, 50 kr. Angol lustrék és muhairok 75, 80, 90, 100 kr. Cosmanosi perkalinok 36, 38, 40, 42 kr. Francia batiz és Jaconas 34, 36, 38, 40 kr.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek, és kívánatra árszabály küldetik. 1568 (3-3)

Advertisement for Szakáll-hagyma, nem pomádé! featuring a portrait of a man and text describing the product's benefits for facial hair.

Víz által légzárólt házi és szoba-ürszékek, melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5-8 ft., kettős zárral, csinos szerkezettű 15 ft.

Készület, mely minden árnyékszékhez alkalmazható, s mely által a légvonal és a bűz tökéletesen eltávolítottatik, darabja 10 ft. E két tárgy királyi szabadalommal látottatik.

Kémény-fedelzetek, melyek alkalmazása által a füst a konyhából és a lakhelyiségéből nyomtalanul eltűnik, dbja 10 ft. A pakolásért darabonként ládával együtt 1 ft. számítottatik.

MIKSITS KÁROLY, bádigos-mester. RAKTÁRA: rózsater, 2-ik szám a városháza mögött. 1425 (6-6)

Advertisement for Fris VETŐMAGVAK, listing various types of seeds and their uses for agriculture and animal husbandry.

Advertisement for Szüléknek, a medical product for children, listing prices and benefits.

Advertisement for Titkos BETEGSÉGEK, featuring Dr. Fux J. and listing various ailments treated by the medicine.

Advertisement for Családok, featuring Sigmund J. and listing various household and agricultural products.

Pest, aprilis 15-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. - Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. - Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer hasábozott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krla háromszor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krla számítottatik. - Külföldre nézve kiadó-hivatalkunk számára hirdeményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. - M. Frankfurthban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. - Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Kralovánszky György.

(1818-1866)

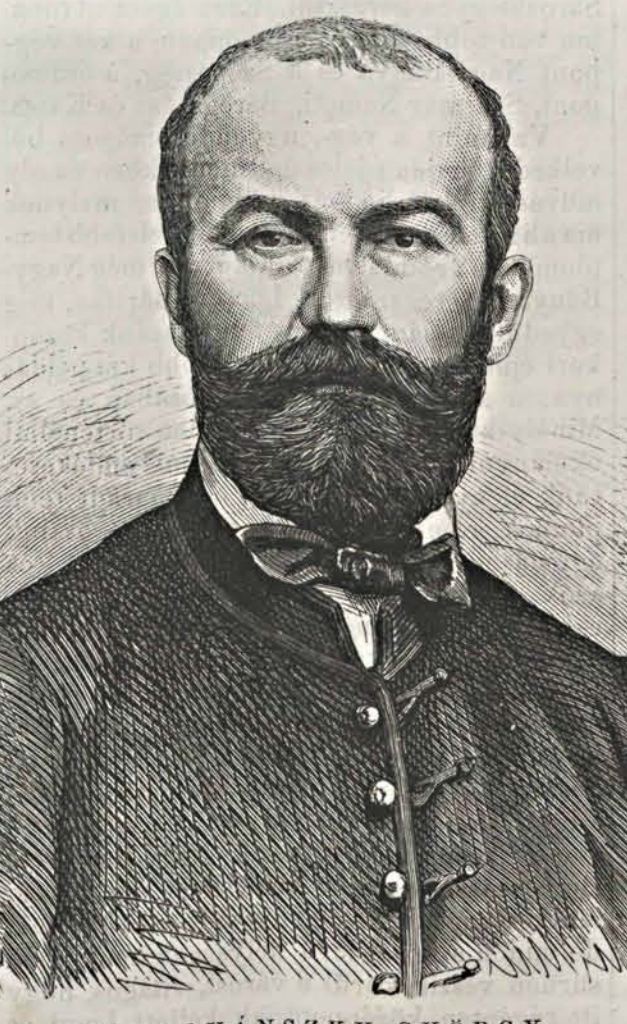
A munka embereinek, a hasznos élet munkásainak sorából egy érdemes tag hullt ki. A közép-, a polgári osztálynak egyik leg-nemesebb díszét gyászoljuk. Kralovánszky György pesti ügyvéd meghalt, alig 48 éves korában. Mig élt, csak egy kis kör ismerte, szerette, tisztelte; midőn meghalt, az ország hangzik nevével. Ezek veszik ajkakra, emlitik tisztelettel nevét.

Hányan, kik zaj, fény, nagy vagyon közt töltik el az életet, mulnak ki a nélkül, hogy nevük a nemzet emlékezetében túl élné az első gyásznapot? És ez egyszerű ügyvéd neve sokáig, sokáig fog a nemzetnél fennmaradni és reá fognak hivatkozni azok, kik egykor nemes tettekről szölandnak. Egy egyszerű talizmánnal birt az elhunyt (kinek arcképet érdemeseink pantheonjában ezennel felfüggesztjük), hogy nevét megörökítse, hogy emlékezetéhez a jók tiszteletét kösse, ez egyszerű talizmán, hogy veritékés napjai közben, hogy élte végorájában is a hazára gondolt. Azon honszeretet, azon kötelességérzet, mely keblében élt, mely csak életével hamvadt el, volt azon talizmán, mely a szerény állásu ügyvéd nevét a haza egyik legtiszteltebb nevei közé emelé.

Hirlapjaink mind közölték Kralovánszky György végrendeletének tartalmát. Hadd álljon itt is azon szép emlék, melyet magának emelt s melynek minden részéből nemes gondolkodás és tiszta hazafiság érzése sugárzik.

E végrendeletben K. Gy. nejeéről s legközelebbi atyafiáról meg nem feledkezni első kötelességének tartja; de nem levén gyermekei, „a közös haza, a magyar faj nemzedékét tekintti közös gyermekének, s így szintoly kötelességének ismeri fajunk gyarapodására, nemesbítésére s boldogságára erejéhez képest közremunkálkodni.“ Nejeének s rokonainak, szerzett vagyonából 60,000 fót hagyományozott; „nemzetiségünk dajkájának“ a magyar akademiának 2000 fót, a Kisfaludy-társaság tőkéjének 500 fót, az irói

segélyegyletnek 500 fót, a nemz. színháznak 2000 fót, a magyar ág. evang. gyülekezetnek 1860-ban tett alapítványán kívül még 1000 fót, az eperjesi ág. vallásu kollegiumnak 2000 fót, mely tőke kamatai a magyar nyelv tanszéke fenntartására szolgáljanak, a pesti prot. árvaintézetnek 500 fót, a muzeumnak 500 fton kívül 16 régi arcképet, 3 osendéletképet, s több oly művet, melyek - mint hiszi - a muzeumi képesarnok szegényére nem fognak válni; a prot. központi alapítványnak 500 ft., s a pesti reáltanodának szintén 500 fót, 10,000 frot pedig oly alap kezdeményezéseil adományozott, melynek kamataiból a kivándorlásnak indult székelyek, vagy a

KRALOVÁNSZKY GYÖRGY.

szintén az akademiára bizza. Ajánlja ez ügyet a magas klerusnak is, s végrendeletét e szavakkal zárja be: „Közlegénykép töltöttem be helyemet azon meggyőződéssel, hogy ha mindenikünk megállja helyét, élni fog a hon győzhetlenül.“

Többi nemes czélu hagyományai mellett tehát 10,000 forintot hagyományozott azon czélra, hogy ez összeg egy oly országos alapítvány kezdete legyen, mely egyrészlő a moldva-bukovinai magyarok beköltözését segítse elő, más részlő az erdélyi magyarok és székelyek kiköltözését és eloláhosodását gátolja meg. Ime, mig Gegő Eleknek évtizedek előtt a csángó-magyarokról irt munkája és kiáltó figyelmeztetése Magyarországnagy vagyonu aristokrátiájára sem akkor, sem azóta semmi hatást sem tön, mig Erdélyben az ottani nagybirtokosság szemelattára a magyar és székely faluk eloláhosodnak, mig a Vág partján levő ős magyar községek egykori uraik közönye mellett eltörtosodtak: Kralovánszky Györgyben felsirt a lélek e csapás, e közöny miatt s tehetségehez képest gátat kíván vetni a megfogyatkozás átkának azon szeretettel, melylyel a hazafi nemzetére gondól, népe szaporodását óhajtja előmozdítani.

Ha tehetségéhez képest mindenki annyit tenne hazájáért mint ő, ha a százazrek, milliók urai, ha azok, kiknek örökség, kir. kinevezés vagy a szerenese más kedvezése utján száz és száz ezer frtnyi évi jövedelem jut szabad rendelkezésre, nem mondjuk aránylag, de csak annyit tennének a közmivelttség, a magyar irdalom, a magyar faj érdekében, mint az egyszerű és szerény vagyonu ügyvéd kiadásai elősegítése végett nem kellene a kormányt kegyelméhez fordulni, akkor gazdagabbak volnának intézeteink, alapítványok állanának fenn a magyar vidéken levő főbb iskoláinknál nem magyar nemzeti-